



Euroopan unionin  
neuvosto

Bryssel, 4. joulukuuta 2025  
(OR. en)

15573/25

**CORDROGUE 153**  
**SAN 751**  
**JAI 1848**  
**RELEX 1511**  
**EUDA**  
**EUROPOL**

**SAATE**

---

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	4. joulukuuta 2025
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2025) 743 final
Asia:	KOMISSIION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE EU:n huumausainestrategia

---

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2025) 743 final.

Liite: COM(2025) 743 final



Bryssel 4.12.2025  
COM(2025) 743 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE**

**EU:n huumausainestrategia**

## JOHDANTO

Euroopalla on merkittäviä turvallisuuteen ja terveyteen kohdistuvia sekä sosiaalisia haasteita, jotka liittyvät laittomien huumausaineiden kauppaan ja käyttöön. Tämä vaikuttaa voimakkaasti eri kokoisten kaupunkien ja paikallisyhteisöjen turvallisuuteen. Kasvavat, kehittyneet ja väkivaltaiset huumausainemarkkinat lisäävät rikollisuutta, riippuvuutta, yliannostuksia, tartuntatautien leviämistä<sup>1</sup> ja heikentävät ympäristön tilaa, epävakauttavat yhteisöjä<sup>2</sup> ja rasittavat julkisia voimavaroja.

Laittomien huumausaineiden tuotanto, kauppa ja jakelu ovat **kasvavaa ja kehittyvää rikollista liiketoimintaa**. EU:ssa puolet vaarallisimmista rikollisverkostoista harjoittaa huumekauppaa ja yli kaksi kolmasosaa käyttää väkivaltaa.<sup>3</sup> **Kokaiinivirrat Euroopan satamiin** joko suoraan Latinalaisesta Amerikasta tai Länsi-Afrikan kautta ovat kasvaneet jyrkästi viime vuosina.<sup>4</sup> **Rikollisverkot käyttävät tietotekniikkaa ja mukauttavat toimintatapojaan** välttääkseen kiinnijäämisen ja väistääkseen valvontaa. Ne hajauttavat kuljetuksia vähemmän valvotuille reiteille ja laajentavat toimintaansa verkossa käyttämällä hyväkseen verkkokauppa-alustoja ja sosiaalista mediaa sekä anonymisointi- ja salaustekniikoita. Ne käyttävät huumausaineiden lähtöaineita, myös lähtökemikaalien esiaineita, synteettisten huumausaineiden valmistukseen ja käyvät niillä kauppaa. Nämä rikolliset soluttautuvat yhteiskuntaan **käyttämällä väkivaltaa ja myös hyödyntämällä alaikäisiä väkivallan tekoihin**, mikä lisää yleistä turvattomuutta ja epävakauttaa yhteisöjä, perheitä ja talouksia.

Huumeidenkäyttö aiheuttaa **EU:ssa** jatkuvasti **vakavia terveysaasteita**, jotka koskevat erityisesti nuoria. Kokaiinin kulutuksen lisääntyessä ja uusien psykoaktiivisten aineiden myötä **myrkytysriskit** ja huumekuolemat lisääntyvät. Vuonna 2023 niitä oli yhteensä lähes 7 500.<sup>5</sup> Tämä kehitys rasittaa valvontajärjestelmiä ja **heikentää hoidon ja haittojen vähentämispyrkimysten tehoa**. Jopa yhteiskuntaan integroituneet ryhmät käyttävät yhä enemmän kokaiinin kaltaisia stimulantteja, mikä voi aiheuttaa vakavia terveysvaikutuksia ja pitkän aikavälin haittoja. Huumeidenkäyttö uhkaa monenlaisten ryhmien, erityisesti jo ennestään haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, terveyttä ja yhteiskunnallista tilannetta.

Lisäksi **huumausaineiden tuotanto ja laitton kauppa vahingoittavat ympäristöä**, kun myrkyllisiä kemiallisia jätteitä päätyy luontoon ja elinympäristöjä tuhoutuu, mikä vaikuttaa paikallisyhteisöjen elinolosuhteisiin ja asettaa lainvalvonnalle haasteita huemelaboratorioiden ja kaatopaikkojen turvallisessa purkamisessa.

Nämä uhat tuntuvat kaikissa jäsenvaltioissa kansalaisten arjessa. Tuoreessa Eurobarometri-tutkimuksessa neljä kymmenestä vastaajasta ilmoitti, että huumekauppa ja huumeidenkäyttö ovat vakavia ongelmia heidän alueellaan, ja yli kolmannes katsoi, että ongelmat ovat lisääntyneet viime vuosina.<sup>6</sup>

---

<sup>1</sup> Euroopan unionin huumevirasto (EUDA) (2025), *Euroopan huumeraportti 2025: Suuntauksset ja kehityskulut*.

<sup>2</sup> Euroopan komissio (2024), Eurobarometri-tutkimus huumausaineiden vaikutuksesta paikallisyhteisöihin.

<sup>3</sup> Europol (2024), *Decoding the EU's most threatening criminal networks* |.

<sup>4</sup> UNODC, *World Drug Report* (2025).

<sup>5</sup> EUDA (2025), *Euroopan huumeraportti 2025: Suuntauksset ja kehityskulut*.

<sup>6</sup> Euroopan komissio (2024), Eurobarometri-tutkimus huumausaineiden vaikutuksesta paikallisyhteisöihin.

Vastatakseen huumeidenkäyttöön ja huumekauppaan liittyviin kasvaviin haasteisiin Euroopan unioni tarvitsee kunnianhimoisen pitkälle tähtäävän lähestymistavan huumausainepolitiikkaan. Komissio esittää tässä strategiassa etenemistavan, jolla pyritään **turvaamaan kansalaisten hyvinvointi, parantamaan kansanterveyttä ja varmistamaan turvallisuus** ja samalla edistämään **monialaisia toimintamalleja haittojen ehkäisemiseksi, yhteisöjen resilienssin ja elinvoimaisuuden vaalimiseksi ja ympäristön suojelemiseksi**. Strategialla vahvistetaan **EU:n varautumista ja reagointia huumausaineisiin liittyviin nykyisiin ja tuleviin haasteisiin**.

## HUUMAUSAINESTRATEGIAN PUITTEET: TAVOITTEET JA PÄÄPERIAATTEET

Strategiassa vahvistetaan EU:n sitoutuminen **tasapainoiseen ja monialaiseen lähestymistapaan**, ja sillä pyritään hillitsemään huumeidenkäyttöä ja torjumaan järjestäytyneitä rikollisuutta vahvistamalla **tieteelliseen näyttöön** perustuvia terveys-, sosiaali- ja turvallisuustoimenpiteitä. Järjestäytyneet rikollisryhmät käyttävät hyväkseen lainsäädännön aukkoja ja politiikan vaihtelua, ja **huumetilanne** muuttuu nopeasti. Sen vuoksi strategiassa kannatetaan **yhdennettyä lähestymistapaa** huumausainepolitiikkaan ja edistetään koordinoitua EU:n, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Siinä kytketään yhteen turvallisuus-, terveys- ja sosiaalialojen toimia huumeekriiseiltä suojautumiseksi, jotta voidaan suojella kansalaisia ja yhteisöjä ja vähentää haittoja.

Strategialla edistetään kokonaisvaltaista sidosryhmien yhteistyötä **koko yhteiskunnan kattavan lähestymistavan** avulla vahvistamalla alakohtaista ja kumppaniyhteistyötä ja osallistamalla kansalaisyhteiskuntaa aktiivisesti.

Strategiassa todetaan huumausaineiden tuotannon, laittoman kaupan ja kulutuksen kytkeytyvän toisiinsa ja se, että huumausainetilanteeseen liittyvät haasteet ylittävät kansalliset rajat, ja sillä edistetään **koordinoitua kansainvälisiä toimia** maailmanlaajuisessa yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Strategian tavoitteena on muokata huumausainepolitiikkaa EU:n ja **kansallisella** tasolla ja ohjata osaltaan EU:n **kansainvälistä** toimintaa.

Se perustuu **viiteen pilariin**, joilla pyritään

1) **parantamaan EU:n ja jäsenvaltioiden valmiutta ennakoida** huumausaineisiin liittyviä terveys- ja turvallisuusuhkia ja **reagoida** niihin;

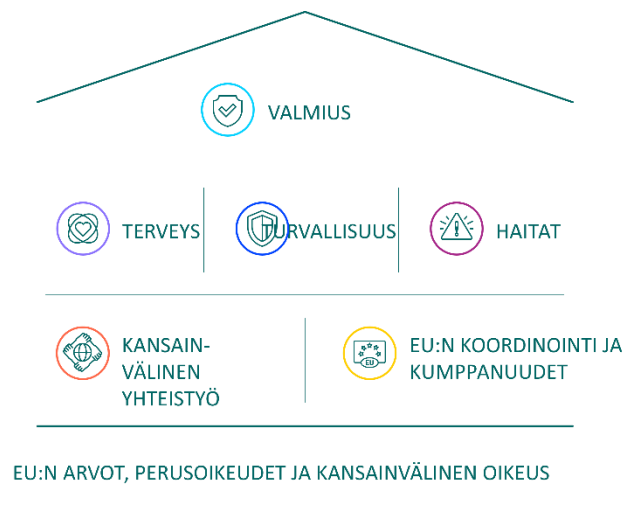
2) **suojelemaan kansanterveyttä** näyttöön perustuvilla ennaltaehkäisevillä toimintamalleilla ja hoidoilla;

3) **parantamaan turvallisuutta ja suojelemaan yhteiskuntaa** puuttamalla huumausaineiden tuotantoon ja kauppaan ja torjumalla rikollisten soluttautumista yhteiskunnan rakenteisiin;

4) **puuttamaan huumausaineisiin liittyviin haittoihin** yksilöiden ja yhteiskunnan suojelemiseksi yksilön terveyteen sekä sosiaalisiin ja ympäristövahinkoihin kohdistetuilla toimenpiteillä; sekä

5) **luomaan vahvoja kumppanuuksia** huumausainetilanteen ratkaisemiseksi erityisesti kolmansien maiden ja alueiden kanssa.

Strategia **pohjautuu EU:n arvoihin<sup>7</sup> ja EU:n perusoikeuskirjassa<sup>8</sup> vahvistettuihin perusoikeuksiin**. Sen perustuu myös kansainväliseen oikeuteen, erityisesti huumausainevalvontaa koskeviin kansainvälisiin yleissopimuksiin ja Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjaan, ja sen



<sup>7</sup> Erityisesti arvot, jotka on vahvistettu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa.

<sup>8</sup> Euroopan unionin perusoikeuskirja, EUVL C 326, 26.10.2012, s. 391.

toteutuksessa noudatetaan ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta. Se on linjassa maailmanlaajuisten sitoumusten kanssa, kuten YK:n yleiskokouksen vuoden 2016 erityisistunnon päätösasiakirja<sup>9</sup>, vuoden 2019 ministerikokouksen julkilausuma<sup>10</sup>, korkean tason julkilausuma vuoden 2024 väliarvioinnista<sup>11</sup> ja YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030<sup>12</sup>.

Strategiassa hyödynnetään EU:n huumausainestrategian ja -toimintasuunnitelman 2021–2025 arviointia<sup>13</sup>, jossa tuotiin esiin niiden arvo mutta korostettiin tulossuuntautuneen lähestymistavan tarvetta. Se nojautuu huumausainetilanteen seurantaan EU:n virastoissa, erityisesti Euroopan unionin huumevirastossa (EUDA), joka on laajalti tunnustettu huumausaineisiin liittyvien kysymysten tieteellisen huippuosaamisen keskuksiksi ja jolle on annettu sen vahvistetussa toimeksiannossa uusi keskeinen rooli unionin varautumisen parantamisessa<sup>14</sup>, sekä Europolissa, joka tuottaa vankkoja rikostiedusteluun perustuvia analyyseja lainvalvontatyön tueksi. Siihen on sisällytetty huomattavasti ainesta, jota on saatu jäsenvaltioiden kanssa jatkuvasti käytävästä vuoropuhelusta ja huumausainepolitiikasta vastaavan neuvoston valmisteluelimen asiaa käsittelevistä työpajoista, samoin kuin arvokasta tietoa kansalaisyhteiskunnan ryhmiltä, kuten huumausaineita käsittelevältä kansalaisyhteiskunnan foorumilta (*Civil Society Forum on Drugs*). Strategia on yksi Euroopan sisäisen turvallisuuden strategian (ProtectEU)<sup>15</sup> keskeisistä tuotoksista, ja se on linjassa varautumisunionistrategian<sup>16</sup>, Euroopan terveysunionin<sup>17</sup>, mukaan lukien vahvistettu EU:n terveysturvakehys<sup>18</sup>, sekä huumausaineiden lähtöaineita koskevista uusista säännöistä annetun komission ehdotuksen<sup>19</sup> kanssa.

Komissio panee merkille arvioinnin tulokset, joissa korostettiin tarvetta ehdottaa **operatiivista vastausta** huumausainetilanteeseen, ja se täydentää strategiaa **huumekaupan vastaisella EU:n toimintasuunnitelmalla**, jonka avulla hajotetaan huumekaupan taustalla olevia järjestäytyneitä rikollisverkostoja kohdentamalla toimia niiden reitteihin ja rikollisiin menetelmiin.

---

<sup>9</sup> YK:n yleiskokouksen maailman huumeongelmaa käsitelleen vuoden 2016 erityisistunnon päätösasiakirja *Our joint commitment to effectively addressing and countering the world drug problem*.

<sup>10</sup> Ministerikokouksen vuonna 2019 antama julkilausuma toimien tehostamisesta kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla, jotta maailman huumeongelman käsittelemiseksi ja torjumiseksi tehtyjen yhteisten sitoumusten toteuttamista voidaan nopeuttaa.

<sup>11</sup> Huumausainetoimikunnan korkean tason julkilausuma vuoden 2024 väliarvioinnista jatkotoimena ministerikokouksen vuonna 2019 antamalle julkilausumalle.

<sup>12</sup> Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous, *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, A/RES/70/1, 21. lokakuuta 2015.

<sup>13</sup> Komission yksiköiden valmisteluasiakirja – *Executive Summary of the Evaluation of the EU Drugs Strategy 2021–2025 and EU Drugs Action Plan 2021–2025*, SWD (2025) 188 final; Komission yksiköiden valmisteluasiakirja – *Evaluation of the EU Drugs Strategy 2021–2025 and EU Drugs Action Plan 2021–2025*, SWD (2025) 187 final.

<sup>14</sup> [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip\\_23\\_1936](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_23_1936)

<sup>15</sup> Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *ProtectEU – eurooppalaisen sisäisen turvallisuuden strategia*, COM(2025) 148 final.

<sup>16</sup> Yhteinen tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Euroopan varautumisunionistrategiasta, JOIN(2025) 130 final.

<sup>17</sup> Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *Euroopan terveysunioni: toimitaan yhdessä ihmisten terveyden hyväksi*, COM(2024) 206 final.

<sup>18</sup> Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/2371, annettu 23 päivänä marraskuuta 2022, rajatylittävistä vakavista terveysuhkista ja päätöksen N:o 1082/2013/EU kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti), EUVL L 314, 6.12.2022, s. 26.

<sup>19</sup> Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on monitoring and controlling drug precursors and repealing Regulations (EC) No 273/2004 and (EC) No 111/2005, COM(2025) 747 final.

Toimintasuunnitelmassa esitetään strategiassa yksilöityjen painopisteiden pohjalta kiireellisiä konkreettisia toimia toteutettavaksi EU:n tasolla vuosina 2026–2030. Toimintasuunnitelma sisältää 19 operatiivista toimenpidettä, joilla pääasiassa täytetään strateginen sitoumus lisätä EU:n turvallisuutta mutta myös parantaa varautumista, puuttua nuorten värväyksen aiheuttamiin haittoihin ja rakentaa vahvoja kumppanuuksia huumekaupan torjumiseksi.

## I. VARAUTUMISEN JA VASTATOIMIEN TEHOSTAMINEN

Laittomien huumausaineiden tarjonnan ja kysynnän dynamiikka on nopeassa muutoksessa vaikutusvaltaisten maailmanlaajuisten rikollisverkostojen johdolla ja geopoliittisten muutosten ja teknologisen kehityksen vauhdittamana.<sup>20</sup> Uusia, mahdollisesti aiempaa myrkyllisempiä ja voimakkaammin riippuvuutta aiheuttavia psykoaktiivisia aineita ilmaantuu nopeasti, mikä lisää myrkytysten ja huumekuolemien riskiä. On ratkaisevan tärkeää parantaa Euroopan varautumista huumausaineiden terveys-, sosiaali- ja turvallisuusvaikutuksiin.

### **Strateginen painopiste 1 – Vahvistetaan EU:n varautumista huumausaineisiin liittyviin uhkiin**

*EU:n on tehostettava EU:n huumausainetilanteen seuranta ja päivitettävä tiedonkeruun, -analysoinnin ja -levityksen järjestelmiään ja verkostojaan, jotta se voi paremmin ennakoida uusia huumausaineisiin liittyviä haasteita ja vastata niihin muun muassa varautumistoimenpiteiden ja muiden näyttöön perustuvien toimien avulla.*

#### **1.1. Riskitietoisuuden lisääminen ja EU:n ennakoiva lähestymistapa**

EU:n tilannetietoisuuden lisääminen edellyttää sitä, että parannetaan sen kykyä analysoida ja jakaa nopeasti dataa uusista suuntauksista. EUDA tarjoaa tähän sellaisia keskeisiä välineitä kuten rikosteknisten ja toksikologisten laboratorioden eurooppalainen verkosto, joka on otettava koko laajuudessaan käyttöön EU:n valmiuden parantamiseksi.

EU:n virastojen, erityisesti EUDA:n ja Europolin, olisi **parannettava EU:n tasolla tehtävän huumausainetilanteen seurannan ajankohtaisuutta** tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. EUDA auttaa jäsenvaltioita yhdenmukaistamaan tiedonkeruuta käyttämällä lähteinä esimerkiksi EU:n tilastotoimiston (Eurostat) geospaatialisia tietovälineitä ja Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen (ECDC) dataa. Se käyttää innovatiivisia tapoja havaita varhaisia signaaleja, jotka viittaavat huumausainetilanteen muutoksiin, hyödyntäen analyyseja datasta, jota saadaan päivystystapauksista sairaaloissa, ruiskujen jäämistä tai yhdyskuntajätevesistä.

Koska uusia aineita ilmaantuu nopeasti ja jatkuvasti, on olennaisen tärkeää **jakaa tietoa nopeasti koko EU:ssa**. Tämän vuoksi EUDA aikoo päivittää EU:n varhaisvaroitusjärjestelmää, jotta voidaan nopeasti tunnistaa uudet psykoaktiiviset aineet, tarkkailla niiden koostumusta ja voimakkuutta, arvioida niiden aiheuttamia haittoja ja toimittaa järjestelmällisesti nämä tiedot jäsenvaltioille. Rikosteknisten ja toksikologisten laboratorioden eurooppalainen verkosto tukee

<sup>20</sup> Europol (2025), vakavaa ja järjestäytyntä rikollisuutta koskeva Euroopan unionin uhkakuva-arvio *The changing DNA of serious and organised crime*.

tätä tietojenvaihtoa ja tarjoaa EU:n asiantuntija-apua. Lisäksi tietyissä rajat ylittävän vakavan terveysuhan tapauksissa jäsenvaltioiden viranomaisien tai komission on tehtävä hälytysilmoitus varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmään<sup>21</sup>, jotta asiaan voidaan reagoida tuloksellisemmin.

EU:n ja jäsenvaltioiden olisi myös vahvistettava **ennakointivalmiuksiaan** hyödyntämällä uusia ja ennestään olemassa olevia tietojärjestelmiä. Tämä auttaa ennakoimaan huumausaineisiin liittyviä keskipitkän ja pitkän aikavälin kehityssuuntauksia, kuten digitalisaation vaikutuksia, nuoriin kohdistuvia riskejä ja synteettisten huumausaineiden yleistymistä. EUDA tehostaa tulevaisuuden haasteiden kartoitustaan ja ennakointiaan havaitakseen heikkouksia huumausainemarkkinoihin liittyen, mukaan lukien digitalisaation vaikutukset, uusien synteettisten huumausaineiden mahdolliset vaikutukset ja politiikan muutoksista johtuvat haasteet.

### ***1.2. EU:n toimintavalmiuksien parantaminen***

EU:n on valmistauduttava paremmin kohtaamaan uusia huumausaineisiin liittyviä uhkia. Tätä varten EUDA laatii yhteistyössä kansallisten asiantuntijoiden kanssa **uhka-arvioita uusista huumausaineisiin liittyvistä terveys- ja turvallisuusuhkista**. Arvioihin sisältyy selkeitä toimintavaihtoehtoja, jotka auttavat lieventämään uhkia sekä kansallisella että EU:n tasolla.<sup>22</sup> EU:n on varauduttava myös uusien vahvojen synteettisten huumausaineiden yleistymiseen. Sen vuoksi EUDA käynnistää uhka-arvioinnin erittäin vahvoista synteettisistä opioideista Euroopassa.

Jäsenvaltioiden olisi lisäksi kehitettävä **kansallisia valmius- ja reagointitoimenpiteitä**, joilla täydennetään EU:n toimia osana terveyskriisejä koskevaa unionin ehkäisy-, valmius- ja reagointisuunnitelmaa<sup>23</sup>. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että niiden järjestelmät kykenevät ennakoimaan, ehkäisemään ja lieventämään uhkia muun muassa ottamalla nopeasti käyttöön lääketieteellisiä vastatoimia ja haittojen vähentämiseen tarkoitettuja tarvikkeita.

EUDA aikoo myös antaa kohdennettuja nopeita terveys- ja turvallisuusvaroituksia vakavista huumausaineisiin liittyvistä riskeistä, kuten erittäin vahvoista synteettisistä huumausaineista, **eurooppalaisen huumevaroitussjärjestelmän** kautta.<sup>24</sup> Tällä järjestelmällä edistetään tehokasta ja ripeää riskiviestintää. Se on yhteydessä kansallisiin varoitussjärjestelmiin ja tavoittaa suoraan terveydenhuollon ammattilaiset ja lainvalvontaviranomaiset.

### ***1.3. Tutkimustyön kokoaminen yhteen***

EU:n ja kansallisen tason toimissa olisi pyrittävä lisäämään ymmärrystä siitä, mitä huumausaineiden käyttäytymiseen elimistössä, hoitovaihtoehtoihin, sekakäyttöön, mielenterveyshäiriöihin ja huumekaupan yhteiskunnallisiin vaikutuksiin liittyviä aukkoja

---

<sup>21</sup> Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/2371, annettu 23 päivänä marraskuuta 2022, rajatylittävistä vakavista terveysuhkista ja päätöksen N:o 1082/2013/EU kumoamisesta, EUVL L 314, 6.12.2022, s. 26.

<sup>22</sup> Synergiassa rajat ylittävistä vakavista terveysuhkista annetun asetuksen (EU) 2022/2371 8 artiklan mukaisen ehkäisy-, valmius- ja reagointisuunnittelun arvioinnin kanssa.

<sup>23</sup> Komission yksiköiden valmisteluasiakirja, jossa esitellään terveyskriisejä koskeva unionin ehkäisy-, valmius- ja reagointisuunnitelma, SWD(2025) 393 final.

<sup>24</sup> Euroopan unionin huumevirastosta (EUDA) ja asetuksen (EY) N:o 1920/2006 kumoamisesta 27 päivänä kesäkuuta 2023 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1322 (EUVL L 166, 30.6.2023, s. 6) 13 artikla.

tutkimuksessa on. EU pyrkii tutkimusta koskevan vuoropuhelun<sup>25</sup> avulla helpottamaan **tietämyksen jakamista ja tutkimustyön prioriteettien määrittämistä**. EUDA aikoo perustaa huumausaineisiin liittyvän tutkimustietokannan ja osaamisyhteisön, joka kokoaa yhteen poliittisia päättäjiä, tutkijoita, kansalaisyhteiskunnan edustajia ja kenttäasiantuntijoita kriittisten tietopuutteiden korjaamiseksi. Edistääkseen suoraan lainvalvontaa hyödyttävää turvallisuusalan innovointia Euroopan komissio aikoo kartoittaa lainvalvontaviranomaisten kiireelliset teknologiset ja operatiiviset tarpeet järjestäytyneen rikollisuuden, myös huumekaupan, torjunnassa.

Innovointi pysyy keskeisellä sijalla, kun käsitellään uusia huumausaineisiin liittyviä terveys- ja turvallisuusuhkia, joita aiheuttavat esimerkiksi uudet psykoaktiiviset aineet ja uudet käyttötavat, kuten höyrystäminen (*vaping*). EU:n ja jäsenvaltioiden olisi hankittava asianmukainen rahoitus uusia teknologioita ja tekoälyä hyödyntävälle innovoinnille, jotta voidaan parantaa tekoälyä käyttäviä havaitsemisteknologioita lähtöaineiden nopeaa tunnistusta varten EU:n rajoilla ja avustaa lainvalvontaviranomaisia huumausaineiden tuotannon estämisessä. Komissio koordinoi Europolin ja EUDAn tuella innovatiivisten käytäntöjen levittämistä huumausainealan toimijoille. Innovatiivisia välineitä, joilla **kartoitetaan tuotantoalueita maaseudulla, huumekaupan reittejä ja ympäristöriskialueita, on käytettävä laajemmin** tilannekuvan parantamiseksi. Lainvalvontaviranomaisten teknisten taitojen parantamiseksi olisi tarjottava koulutusta, jota täydennetään jatkuvalla tutkimuksella tilannekuvan tarkentamiseksi, jotta saadaan kokonaisvaltainen käsitys huumausaineisiin liittyvistä haasteista ja voidaan reagoida niihin tuloksellisesti.

Komissio edistää EU:n tutkimuksen ja innovoinnin rahoitusohjelmien avulla tutkimusta päihdehäiriöiden ja käyttäytymismallien ymmärtämiseksi, sekä myös stimulanttien käyttöä koskevia innovatiivisia hoitoja ja opioidien ja psykoaktiivisten aineiden turvallista käyttöä lääketieteellisiin tarkoituksiin. Digitaalisten välineiden ja terveydenhuollon sovellusten edistäminen on olennaisen tärkeää terveydenhuolto- ja sosiaalijärjestelmien optimoimiseksi.

Tähän liittyen eurooppalainen terveystietoalue helpottaa suojattua pääsyä sähköisiin terveystietoihin kaikissa jäsenvaltioissa ja tukee huumausaineiden vaikutusta terveysalan kehityssuuntauksiin, hoitotuloksia sekä uusien psykoaktiivisten aineiden vaikutuksia koskevaa tutkimusta, innovointia ja politiikan määrittelyä.<sup>26</sup>

### **Keskeiset painopisteet**

#### **Komission ja jäsenvaltioiden olisi asiaan liittyvien EU:n virastojen tuella**

- **helpotettava tietämyksen jakamista ja tutkimustyön prioriteettien määrittämistä tutkimusta koskevan vuoropuhelun avulla;**
- **koordinoitava operatiivista tukea ja innovatiivisten käytäntöjen ja ratkaisujen levittämistä asianmukaisille huumausainealan toimijoille.**

<sup>25</sup> Poliitiikan ja tutkimuksen välisten yhteyksien ja yhteistyön vahvistamiseksi horisontaalisen huumausainetyöryhmän puitteissa EU:n tasolla käytävä huumausaineisiin liittyvää tutkimusta koskeva vuotuinen tietojenvaihto, joka otettiin käyttöön EU:n tutkimuskapasiteetin vahvistamisesta laittomien huumausaineiden alalla joulukuussa 2009 annettujen neuvoston päätelmien pohjalta, 17177/09.

<sup>26</sup> Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2025/327, annettu 11 päivänä helmikuuta 2025, eurooppalaisesta terveystietoalueesta sekä direktiivin 2011/24/EU ja asetuksen (EU) 2024/2847 muuttamisesta, EUVL L, 2025/327, 5.3.2025.

### **EUDA aikoo laajennetun toimeksiantonsa mukaisesti**

- päivittää EU:n varhaisvaroitusjärjestelmää, jotta uudet psykoaktiiviset aineet voidaan tunnistaa nopeasti ja järjestelmällisesti, ja levittää niistä tietoa jäsenvaltioille;
- toteuttaa eurooppalaisen huumevaroitusjärjestelmän, jolla voidaan antaa kohdennettuja ja nopeita terveys- ja turvallisuusvaroituksia vakavista huumausaineisiin liittyvistä riskeistä;
- laatia uhka-arvioita uusista huumausaineisiin liittyvistä terveys- ja turvallisuusuhkista ja toteuttaa erityisen uhka-arvioinnin erittäin vahvoista synteettisistä opioideista Euroopassa;
- parantaa huumausainetilanteen seurannan ajankohtaisuutta lisäämällä EU:n laajuista tiedonkeruuta erityisesti Reitox-verkoston<sup>27</sup> kansallisten yhteispisteiden nopean raportoinnin pohjalta.

### **Jäsenvaltioita kannustetaan**

- kehittämään kansallisia valmius- ja reagointitoimenpiteitä, joihin sisältyy toimia uusien ja kehittymässä olevien huumausaineisiin liittyvien uhkien ennakkoimiseksi ja lieventämiseksi.

## **II. KANSANTERVEYDEN SUOJELU**

Erilaisten vahvojen laittomien huumausaineiden saatavuuden ja käytön kasvu vaikuttaa voimakkaasti kansanterveyteen. **Kysynnän vähentäminen pysyy näin ollen etusijalla EU:n toimissa laittomien huumausaineiden käytön torjumiseksi.** Haittojen vähentämiseen tähtävien toimien ohella olisi toteutettava kattavasti toimenpiteitä, joiden yhteisvaikutuksella pyritään saavuttamaan seuraavat kolme päätavoitetta: vähentää huumeidenkäyttöä, tarjota helposti saatavilla olevaa hoitoa kaikille ja tukea päihdehäiriöistä kärsivien käyttäjien toipumista ja sosiaalista kuntoutusta.

### **Strateginen painopiste 2: Tukeudutaan ennaltaehkäisyssä ja riskitietoisuudessa näyttöön**

*EU:n olisi pyrittävä aktiivisesti ehkäisemään ja vähentämään huumeidenkäyttöä toteuttamalla ja laajentamalla tuntuvia ennaltaehkäisy- ja tiedotustoimia kaikissa jäsenvaltioissa ja laajentamalla samalla näyttöön perustuvia ja tehoavia terveystoimia.*

#### **2.1. Tehostetaan ennaltaehkäiseviä toimia**

Näyttöön perustuvalla ennaltaehkäisyllä olisi oltava keskeisen sija EU:n kansanterveydellisessä lähestymistavassa huumeriippuvuuden ja huumeisiin liittyvien haittojen riskien vähentämisessä. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi **tehostettava yleiskattavia ennaltaehkäisytöitä.** Varhaista ennaltaehkäisyä koskevilla ohjelmilla olisi parannettava resilienssiä, lisättävä terveysosaamista ja edistettävä elämäntaitoja ja terveellisiä elämäntapoja. Olisi toteutettava **ennaltaehkäiseviä**

<sup>27</sup> Huumausaineita ja huumeriippuvuutta käsittelevä eurooppalainen tietoverkosto (Reitox).

**ympäristötoimia**<sup>28</sup>, joilla vähennetään ihmisten altistumista päihteidenkäytölle ja riippuvuuksille. Jotta kansalaisten resilienssiä saataisiin vahvistettua tuntuvalta tavalla, huumeidentorjuntatoimiin on yhdistettävä muihin kriittisiin terveystekijöihin, kuten tupakointiin ja haitalliseen alkoholinkäyttöön, kohdistuvia toimia sekä kokonaisvaltaisia terveyden edistämiseen tähtäviä aloitteita.

Komissio aikoo tehostaa ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa koskevaa työtään sydän- ja verisuonitauteja ja mielenterveyttä koskevilla aloitteilla ei-tarttuvia tauteja koskevan EU:n aloitteen *Healthier Together*<sup>29</sup> puitteissa. Tämä lähestymistapa auttaa vähentämään huumeidenkäyttöä ja vahvistamaan mielenterveydellistä resilienssiä päihdehäiriöitä vastaan. Komissio tukee jäsenvaltioita kokonaisvaltaisessa lähestymistavassa mielenterveyteen asiaa koskevalla tiedonannolla<sup>30</sup>, jossa keskitytään haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin ja terveyteen liittyvään epätasa-arvoon. Keskeisiä aloitteita ovat jäsenvaltioiden valmiuksien kehittäminen yhteistyössä Maailman terveysjärjestön (WHO) kanssa<sup>31</sup> sekä EU:n PROMENS-ohjelman<sup>32</sup> perustaminen. Se on mielenterveyttä koskeva koulutus- ja vaihto-ohjelma, jossa keskitytään haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien tukemiseen.

Samalla on annettava kansalaisille parempi käsitys huumeidenkäyttöön sekä huumausaineiden tuotantoon ja huumekauppaan liittyvistä terveys- ja turvallisuusriskeistä. Vakava ongelma on kokaiinin kaltaisten stimulanttien kasvava käyttö, joka aiheuttaa paitsi merkittäviä haasteita kansanterveydelle, mukaan lukien pitkän aikavälin terveysriskit, myös kokaiinimarkkinoihin liittyvään väkivaltaan ja rikollisuuteen kytkeytyviä turvallisuusongelmia.<sup>3334</sup> EU:n olisi sen vuoksi edistettävä näyttöön perustuvaa viestintää asiaa koskevan tietoisuuden lisäämiseksi. Jotta tässä saataisiin aikaan enemmän tuloksia, EUDA auttaa jäsenvaltioita **kehittämään tehoavia tiedotustoimia**, jotka kohdennetaan ensisijaisesti aiheisiin, mukaan lukien kokaiinin käyttö ja vahvat uudet synteettiset huumausaineet.

Lisäksi jäsenvaltioiden olisi laadittava ja edistettävä **ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä kohdennetusti** etenkin ryhmille, jotka ovat erityisen alttiita laittomille huumausaineille. Näihin kuuluvat nuoret, joilla on riski kokeilla huumeita tai jotka jo kokeilevat niitä, sekä henkilöt, joilla on akuutteja tai kroonisia mielenterveyshäiriöitä. Kohdennettujen ennaltaehkäisytoimien olisi perustuttava tieteseen, ne olisi räätälöitävä sosioekonomisten ja kulttuuristen olosuhteiden mukaisiksi ja niitä olisi toteutettava monenlaisissa ympäristöissä, kuten kouluissa, urheilussa, yöelämässä, internetissä ja sosiaalisen median alustoilla sekä vankiloissa.

## **2.2. Levitetään tutkimustietoa tehoavaa ennaltaehkäisyä varten**

---

<sup>28</sup> Ympäristötoimet ovat sääntelyyn liittyviä, taloudellisia ja fyysisiä toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on muuttaa kulttuurista, sosiaalista, fyysistä ja taloudellista ympäristöä, jossa ihmiset tekevät päätöksiä (huumeidenkäytöstä), ja tukea terveellisempiä valintoja.

<sup>29</sup> [Ei-tarttuvia tauteja koskeva EU:n aloite Healthier together - Euroopan komissio.](#)

<sup>30</sup> [Mielenterveys – Euroopan komissio](#)

<sup>31</sup> [who.int/europe/activities/partnering-with-the-european-union-\(eu\)-to-tackle-mental-health-challenges](#)

<sup>32</sup> [EU-PROMENS-hankkeen sivusto](#)

<sup>33</sup> EUDA (2025), *Euroopan huumeraportti 2025: Suuntaukset ja kehityskulut.*

<sup>34</sup> EUDA ja Europol (2024). *EU:n huumausainemarkkinoiden analyysi: Keskeisiä näkemyksiä politiikkaa ja käytäntöä varten.*

EU:n olisi edistettävä **näyttöön perustuvien valistus- ja ennaltaehkäisyohjelmien** toteutusta, seurattava uudenlaisia toimia ja tarkasteltava niiden vaikuttavuutta sekä levitettävä parhaita käytäntöjä.

Nykyisten ennaltaehkäisyä koskevien **laatuvaatimusten** noudattamista olisi parannettava kaikissa jäsenvaltioissa. Käytännön ohjeita tuloksellista ennaltaehkäisyä varten tarjoavat kysynnän vähentämistä koskevat vähimmäislaatuvaatimukset, huumausaineiden ennaltaehkäisyn eurooppalaiset laatuvaatimukset, huumausaineiden käytön ehkäisyä koskevat YK:n huumausaine- ja kriminaalipolitiikan toimiston (UNODC) ja WHO:n kansainväliset standardit sekä eurooppalainen ehkäisevän päihdetyön opinto-ohjelma. Kansallisia toimia olisi tehostettava ennaltaehkäisy- ja hoitotoimien laadun parantamiseksi kehittämällä koulutusmoduuleja alan toimijoille, terveydenhuollon ammattilaisille, sosiaalityöntekijöille, lainvalvontaviranomaisille ja päätöksentekijöille.

### **Strateginen painopiste 3: Parannetaan hoitoa, toipumista ja sosiaalista kuntoutusta**

*Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että huumeidenkäyttäjillä on mahdollisuus sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin ja tarjottava kohtuuhintaista hoitoa, joka on sovitettu yhteen sosiaalisen kuntoutuksen ja osallistamisen kanssa.*

#### ***3.1. Helpotetaan pääsyä erilaisiin vapaaehtoiisiin, integroituihin ja mukautettuihin hoitoihin***

Huumeidenkäyttäjillä olisi oltava mahdollisuus saada helposti ja oikea-aikaisesti **kohtuuhintaista, laadukasta ja mukautettua hoitoa** Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa<sup>35</sup> vahvistetun hoitoa koskevan oikeuden mukaisesti. Koska liikkeellä on monenlaisia laittomia huumausaineita, hoidon riittämätön saatavuus ja vastaanotto vaikuttavat kielteisesti terveyteen.

Tämän vuoksi kansallisten ja alueellisten terveydenhuoltojärjestelmien olisi pyrittävä parantamaan valmiuttaan tarjota tuloksellisia ihmiskeskeisiä hoito- ja kuntoutuspalveluja päihdehäiriöisille kaikkialla Euroopassa, myös vähemmän kehittyneillä alueilla, maaseudulla ja syrjäseuduilla sekä EU:n syrjäisimmillä alueilla. Koska yksilöiden tarpeet vaihtelevat, jäsenvaltioita kannustetaan tarjoamaan **laajaa valikoimaa näyttöön perustuvia hoitovaihtoehtoja** hoitojatkumona. Tähän sisältyvät integroidut palvelut sekakäytöstä kärsiville henkilöille ja henkilöille, joilla on samanaikaisesti huume- ja mielenterveysongelmia<sup>36</sup>. Stimulanttien, kuten kokaiinin, käytön ongelmiin tarvitaan lisää hoitovaihtoehtoja. Integroiduissa huumehoitopalveluissa olisi yhdistettävä terveys-, sosiaali- ja tarvittaessa lainvalvontapalvelut ottaen huomioon terveyden, sosiaalisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden väliset kytkökset.

Lisäksi jäsenvaltioiden olisi lisättävä huumeisiin liittyvää ennaltaehkäisy- ja hoitotyötä vankiloissa, koska huumeidenkäyttö on vankilaympäristössä yleisempää kuin koko väestössä.

<sup>35</sup> Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin perustamisesta (COM(2017) 250 final).

<sup>36</sup> Joulukuussa 2023 annetut neuvoston päätelmät huumeongelmien lisäksi muista mielenterveyshäiriöistä kärsivistä ihmisistä, 16112/23.

Hoidon, kuntouttamisen ja toipumisen on jatkuttava sekä vankeuden aikana että vapautumisen jälkeen.

Hoidon olisi Euroopassa oltava **vapaaehtoista** ja laadukasta. Jäsenvaltioiden olisi **parannettava annettavan hoidon laatua**, jotta se vastaisi uusinta tieteellistä näyttöä ja muuttuvia yhteiskunnallisia tarpeita. Sen vuoksi jäsenvaltioita kannustetaan päivittämään ja panemaan täytäntöön neuvoston vuonna 2015 hyväksymät huumeaineiden kysynnän vähentämistä koskevat vähimmäislaatuvaatimukset<sup>37</sup> ja toimimaan yhteistyössä kansalaisjärjestöjen ja vertaistukiryhmien kanssa. EUDA tukee näitä toimia arvioimalla toimien laatua kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla (*EU-Quality*) ja laatimalla **koko EU:lle kattavaa ohjeistusta laatuvaatimuksista**.

### **3.2. Edistetään sosiaalista kuntoutusta ja osallisuutta**

Huumehoitopalveluja olisi täydennettävä toimilla, joilla edistetään toipumista ja sosiaalista kuntoutumista koko yhteiskunnan kattavalla lähestymistavalla. Väliinpuotoamisen estämiseksi on olennaisen tärkeää kannustaa terveys-, sosiaali-, työllisyys- ja nuorisopalveluja sekä haittojen vähentämiseen liittyviä palveluja aktiiviseen yhteistyöhön.

Huumeidenkäyttö voi olla sekä yhteiskunnallisen syrjäytymisen seuraus että sen syy. Jäsenvaltioiden on parannettava huumeidenkäyttöhäiriöistä kärsivien **henkilöiden integroitumista uudelleen** yhteisöön ja työmarkkinoille. Tämä auttaa vähentämään huumeidenkäyttöä ja riskiä käytön aloittamiseen uudelleen. Edesauttaakseen näitä toimia komissio aikoo edistää haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten, myös huumeidenkäyttäjien, sosioekonomista integraatiota EU:n nykyisten ja tulevien rahoitusvälineiden, kuten Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) ja Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), tai – vuoden 2028 jälkeen – ehdotettujen kansallisten ja alueellisten kumppanuussuunnitelmien avulla.

Sosiaalialan toimenpiteillä voi myös olla todellista vaikutusta huumeita käyttäviin ihmisiin, erityisesti niihin, joita uhkaa köyhyys, yhteiskunnallinen syrjäytyminen tai asunnottomuus. Jäsenvaltioita kannustetaan **toteuttamaan huumeita käyttäville suunnattuja sosiaalialan tukitoimenpiteitä** muun muassa yhteisöllisyyteen ja vertaistukeen perustuvilla hankkeilla, jotka liittyvät toipumiseen, asumiseen, tukeen mielenterveysasioissa ja työllistymismahdollisuuksiin. Komissio aikoo tehostaa toimenpiteitä, joilla puututaan syrjäytymisen monenlaisiin ulottuvuuksiin ja rakenteellisiin syihin, ja parantaa sosiaali- ja tukipalvelujen saatavuutta, myös tulevan köyhyyden vastaisen EU-strategian yhteydessä. Lisäksi komissio aikoo **asunnottomuuden vähentämistä käsittelevän eurooppalaisen foorumin** yhteydessä kartoittaa haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, myös huumeidenkäyttäjien, tarpeita ja torjua asunnottomuutta kaikissa toimintapolitiikoissa.

---

<sup>37</sup> Syyskuussa 2018 annetut neuvoston päätelmät EU:n huumeidenvastaisen toimintasuunnitelman 2013–2016 toteutumisesta huumeaineiden kysynnän vähentämistä Euroopan unionissa koskevien vähimmäislaatuvaatimusten osalta, 11985/15.

Turvallisuus on tärkeää kytkeä yhteen sosiaalipolitiikan kanssa. Tutkintavankeuden<sup>38</sup> ja pakkokeinoseuraamusten<sup>39</sup> vaihtoehdot voivat auttaa huumausainerikoksiin syyllistyneiden sosioekonomisessa uudelleenintegroitumisessa, vähentää rikosten uusimista sekä leimautumista ja mahdollisesti alentaa oikeusjärjestelmän kustannuksia samalla kun turvallisuus paranee. Jäsenvaltioiden olisi **parannettava ja laajennettava tällaisten vaihtoehtojen tarjontaa**, jotta rikosoikeus-, sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmät kytkeytyisivät paremmin yhteen, erityisesti kun on kyse nuorista.

Jotta tieteellistä näyttöä ja parhaita käytäntöjä voitaisiin levittää laajemmalle joukolle ammattilaisia, EUDA ottaa käyttöön uuden PLATO 2.0 -koulutusalan, jonka kautta tarjotaan aiempaa laajempaa räätälöityä verkkokoulutusta sosiaalisesta kuntoutuksesta.

### **Keskeiset painopisteet**

#### **Komissio**

- **tehostaa ennaltaehkäisevää terveydenhoitoa ei-tarttuvia tauteja koskevan EU:n aloitteen *Healthier Together* myötä;**
- **vie eteenpäin lippulaivahankkeitaan mielenterveyttä koskevasta kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta annetun tiedonannon mukaisesti.**

#### **EUDA**

- **tukee jäsenvaltioita niiden suunnitellessa tehoavia valistustoimia huumeidenkäytön ja huumeikaupan vaikutuksista;**
- **laatii koko EU:lle kattavat ohjeet vähimmäislaatuvaatimuksista ja tekee niitä tunnetuiksi sekä neuvoo jäsenvaltioita tehoavan ennaltaehkäisyn ja hoidon toteutuksessa.**

#### **Jäsenvaltioita kannustetaan**

- **lisäämään yleiskattavia ja ennaltaehkäiseviä ympäristötoimia sekä laatimaan ja toteuttamaan näyttöön perustuvia ennaltaehkäisytoimia, jotka on suunniteltu erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä ja nuoria varten;**
- **vahvistamaan näyttöön perustuvien, hoitojatkumon muodostavien hoitovaihtoehtojen saatavuutta ja puuttumaan stimulanttien käytön kasvuun;**
- **edistämään sosiaalisin tukitoimenpitein huumeidenkäyttäjien uudelleensopeutumista yhteiskuntaan sekä parantamaan ja laajentamaan tutkintavankeuden ja huumerikoksista määrättävien pakkokeinoseuraamusten vaihtoehtojen saatavuutta.**

### **III. TURVALLISUUDEN PARANTAMINEN JA YHTEISKUNNAN SUOJELEMINEN**

<sup>38</sup> Komission suositus (EU) 2023/681, annettu 8 päivänä joulukuuta 2022, tutkintavankeudessa olevien epäiltyjen ja syytettyjen henkilöiden prosessuaalisista oikeuksista ja aineellisista vankeusolosuhteista, EUVL L 86, 24.3.2023, s. 44.

<sup>39</sup> Pakkokeinotoimenpiteiden vaihtoehdoiksi määritellään toimenpiteet, joissa on jokin kuntouttava tekijä tai joissa jätetään toimenpide toteuttamatta (päätetään esimerkiksi olla nostamatta kannetta tai syytetä), sekä ne, joita käytetään vankilan tai muun rangaistuksen sijasta (esimerkiksi huumevieroitusta edellyttävä ehdollinen rangaistus).

Huumekauppaverkostot toimivat maailmanlaajuisesti ja tuovat mukanaan väkivaltaa, korruptiota, rikollisuuden soluttautumista lailliseen talouteen ja vahinkoa yhteiskunnalle. Laittoman kaupan verkostot tuovat EU:hun ennennäkemättömiä määriä kokaiinia ja muita laittomia huumausaineita. Huumausaineisiin liittyvän rikollisuuden ehkäiseminen ja vaikeuttaminen on olennaisen tärkeää rikollisverkostojen hajottamiseksi, laittoman kaupan reittien katkaisemiseksi ja huumausaineiden tuotantolaitosten purkamiseksi.

Strategia tarjoaa kattavan kehyksen huumausainetilanteen käsittelemiselle, ja siinä keskitytään huumekaupan keskeisiin kysymyksiin. Sitä täydentää erityinen toimintasuunnitelma, jossa on määritelty edelleen kehittämistä tai lisätyötä edellyttävät ensisijaiset toimet. Toimintasuunnitelmalla pyritään parantamaan turvallisuutta nykyisen huumausainetilanteen vuoksi, ja sitä voidaan täydentää lisätoimenpiteillä tilanteen kehityksestä riippuen.

#### **Strateginen painopiste 4: Edistetään lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten yhteistyötä**

*EU tehostaa toimiaan sellaisten korkean riskin rikollisverkostojen hajottamiseksi, joilla on osuutta laittomien huumausaineiden leviämiseen EU:n alueella. Tähän kuuluu tiukempien sääntöjen ehdottaminen järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi, lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten tutkinta- ja syytevalmiuksien vahvistaminen, rikollisesta toiminnasta saadun hyödyn takaisinperintä ja rikollisen toiminnan vaikeuttaminen vankilajärjestelmissä.*

##### **4.1. Tuloksellinen oikeudellinen kehys huumekaupan torjumiseksi**

Komissio ehdottaa vuonna 2026 **järjestäytyneen rikollisuuden vastaisten sääntöjen tarkistusta** niin, että vahvistetaan vaihtoehtoja huumekaupan takana olevien järjestäytyneiden rikollisverkostojen hajottamiseksi. Lisäksi se aikoo tarkastella huumausainekauppaa koskevaa puitepääöstä<sup>40</sup> arvioidakseen, onko se edelleen tarkoituksenmukainen, kiinnittäen erityisesti huomiota sen vaikutukseen rajat ylittävän yhteistyön toimivuuteen. Komissio aikoo myös arvioida tarvetta vahvistaa eurooppalaista tutkintamääräystä, jotta voidaan parantaa rajat ylittävää todisteiden keräämistä rikosasioissa.

##### **4.2. Lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten valmiuksien vahvistaminen**

Järjestäytyneen rikollisuuden ja huumekaupan tutkiminen on nykyisessä rikollisuusympäristössä haastavaa. Näiden verkostojen saaminen käytännössä purettua edellyttää lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten koordinoituja toimia, joita tuetaan vankalla rajat ylittävällä yhteistyöllä ja tietojenvaihdolla. Rikollisverkostojen kehittäessä toimintaansa lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten on mukauduttava hyödyntäen uusia teknologioita ja tekoälyä. Jäsenvaltioiden olisi panostettava ensisijaisesti näiden viranomaisten valmiuksien parantamiseen, jotta ne voivat tehokkaasti havaita ja tutkia huumekauppaa ja nostaa siitä syytteitä, hyödyntäen parannettuja oikeudellisia ja operatiivisia välineitä.

<sup>40</sup> Neuvoston puitepääös 2004/757/YOS, tehty 25 päivänä lokakuuta 2004, laittoman huumausainekaupan rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamisesta, EUVL L 335, 11.11.2004, s. 8.

**Vahvistettu Euroopan monialainen rikosuhkien torjuntafoorumi (EMPACT)** edistää operatiivista yhteistyötä rajojen yli. Uudessa EMPACT-syklissä on määritetty keskeiset painopisteet huumekaupan torjumiseksi sekä kaikkein uhkaavimpien rikollisverkostojen tunnistamiseksi ja hajottamiseksi.<sup>41</sup>

**EU:n virastot ja elimet** tukevat kansallisia viranomaisia huumekaupan torjunnassa. Europolin huumekaupan vastainen työ muodostaa puitteet operatiiviselle yhteistyölle. Sen toimeksiantoa vahvistetaan, kuten sisäisen turvallisuuden ProtectEU-strategiassa ilmoitettiin, jotta se voi tarjota jäsenvaltioille tehostettua tukea huumekaupan torjunnassa. Eurojust tukee kansallisia oikeusviranomaisia huumekaupan verkostojen tehokkaassa syytteenpanossa. Sen vahvistettu toimeksianto auttaa myös huumekaupan torjunnassa parantamalla Eurojustin valmiuksia tukea huumeliitännäisten rikosten tutkintaa ja syytteenpanoa. Uusi EU:n tulliviranomainen ja EU:n tullidatakeskus antavat tullille paremmat valmiudet tehdä riskianalyysyjä EU:n tasolla ja parantavat edelleen tulliviranomaisten ja muiden lainvalvontaelinten välistä yhteistyötä.

EUDAn päivitetty toimeksianto lisää sen valmiuksia seurata huumausainemarkkinoiden kehitystä ja määrittellä näyttöön perustuvia toimia sen torjumiseksi. Euroopan unionin lainvalvontakoulutusvirasto CEPOL lisää tukeaan jäsenvaltioille valmiuksien kehittämisen ja koulutuksen avulla. Euroopan raja- ja merivartiioviraston (Frontex) suunniteltu vahvistaminen tuo sille kehittyntä valvontateknologiaa ja välineitä tilannetietoisuuden tueksi. Tämä parantaa Frontexin valmiuksia havaita, ehkäistä ja torjua rajat ylittävää rikollisuutta ulkorajoilla, myös huumekauppaa. Turvallisten yhteyksien ohjelman ja EU:n avaruusohjelman kanssa olisi lisättävä synergioita Frontexin valmiuksien parantamiseksi suojatun viestinnän, häiriönsietokykyisen paikannuksen, navigoinnin ja ajoituksen sekä maapallon havainnoinnin aloilla.

### ***4.3. Rahaliikenteen seuraaminen rikollisjärjestöjen torjumiseksi***

Rahaliikenteen seuraaminen on ratkaisevan tärkeää järjestäytyneen rikollisuuden ja huumekauppaverkostojen torjumiseksi. EU vahvisti vuonna 2024 rahanpesun torjuntaa<sup>42</sup> sekä varojen takaisin Hankintaa ja menetetyksi tuomitsemista koskevaa oikeudellista kehystä ja korosti taloudellisiin näkökohtiin keskittyvän rikostorjunnan tärkeyttä rikollisjärjestöjen hajottamisessa. Jäsenvaltioiden olisi viipymättä saatettava **varojen takaisin Hankintaa ja menetetyksi tuomitsemista**<sup>43</sup> koskevat tiukennetut säännöt osaksi kansallista lainsäädäntöään ja hyödynnettävä niitä maksimaalisesti.

Suojellakseen paikallisyhteisöjä ja laillisia yrityksiä EU:n ja jäsenvaltioiden olisi hallinnollista lähestymistapaa<sup>44</sup> noudattaen tehostettava toimia, joilla havaitaan ja estetään rikollisten **soluttautuminen laillisiin yrityksiin**. EU:n on selvitettävä rikoksella saatujen varojen jäljittämistä ja takavarikointia varten innovatiivisia tapoja havaita rahanpesua ja jäljittää järjestäytyneen rikollisuuden rikosshyötyä. Kuten sisäisen turvallisuuden ProtectEU-strategiassa

---

<sup>41</sup> Kesäkuussa 2025 annetut neuvoston päätelmät EMPACTin tehostamisesta ja EU:n kannalta keskeisistä rikoslajeista seuraavaa EMPACT-syklää 2026–2029 varten, 9397/25.

<sup>42</sup> Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1624, annettu 31 päivänä toukokuuta 2024, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, EUVL L, 2024/1624, 19.6.2024.

<sup>43</sup> Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1260, annettu 24 päivänä huhtikuuta 2024, varojen takaisin Hankinnasta

ja menetetyksi tuomitsemisesta, EUVL L, 2024/1260, 2.5.2024.

<sup>44</sup> Kesäkuussa 2016 annetut neuvoston päätelmät hallinnollisesta lähestymistavasta vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, 9935/2016.

korostetaan, komissio selvittää uuden EU:n laajuisen järjestelmän toteutettavuutta terrorismin rahoituksen jäljittämiseksi. Järjestäytyneen rikollisuuden uhkaan vastaamiseksi selvitystä laajennetaan kattamaan myös järjestäytyneen rikollisuuden rikoshyöty.

Lisäksi pyritään tehostamaan kehittyneen analytiikan ja tekoälyn kaltaisten teknologioiden käyttöä kryptovarojen siirtojen jäljittämässä keskittyen rikollisjärjestöjen rahoitustoimiin, erityisesti skenaarioissa, joissa rikoksia myydään palveluna (*crime-as-a-service*).

Korruptio ruokkii huumekaupan kaikkia vaiheita ja heikentää laillista taloutta, ja siihen liittyy usein uhkailua. Korruption torjunta pysyy keskeisellä sijalla järjestäytyneen rikollisuuden ja huumekaupan kitkemisessä. Komissio tehostaa EU:n tulevan korruptiontorjuntastrategian avulla toimenpiteitä, joilla puututaan järjestäytyneen rikollisuuden käyttämään korruptioon ja sellaisen uhkaan. Lisäksi komissio tekee yhteistyötä lainsäätäjien kanssa, jotta korruption torjuntaa koskeva direktiivi<sup>45</sup> saataisiin hyväksytyä nopeasti.

#### ***4.4. Huumekauppaan puuttuminen vankiloissa***

Huumekauppa ei pääty vangitsemiseen. Rikollisverkostot hyödyntävät viestintäkanavia ja käyttävät vierailijoita salakuljettaakseen huumeita vankiloihin ja koordinoitakseen huumeoperaatioita ulkomaailmassa. Vankilahenkilökuntaan voi kohdistua pelottelua, lahjontayrityksiä tai suoria uhkauksia. EU:n on suojeltava yleistä turvallisuutta ja oikeuslaitoksia tältä uhalta. EU:n olisi yhdessä jäsenvaltioiden kanssa edistettävä näyttöön perustuvia ratkaisuja ja jaettava parhaita käytäntöjä **rikollisen toiminnan vaikeuttamiseksi vankeudessa**.

#### **Strateginen painopiste 5: Katkaistaan huumekaupan reitit**

*EU on sitoutunut hajottamaan huumekauppaverkostoja kohdistamalla toimia huumekauppareitteihin merellä, maalla ja ilmassa. Verkkoympäristössä tapahtuvan huumekaupan torjumiseksi toteutetaan keskitettyjä toimia, joilla pyritään estämään tätä laitonta toimintaa ja häihtaamaan tuntuvasti siihen osallistuvien rikollisverkostojen toimintaa.*

#### ***5.1. Merireittien kautta tapahtuvan huumekaupan tunnistaminen ja lopettaminen***

Rikollisverkostot salakuljettavat huumausaineita laajamittaisesti Euroopan merisatamiin. Huumausaineiden laittoman kaupan merireitit ovat hyvin monipuolisia ja niitä kulkee myös EU:n syrjäisimpien alueiden kautta. Raportoidut tapaukset osoittavat toimintatapojen muuttuneen siten, että huumausainelähetyksiä saapuu laajempaan joukkoon pienempiä eurooppalaisia satamia. Rikolliset käyttävät lähetysten kätkemiseen uusia menetelmiä, joita lainvalvonta- ja merenkulkuviranomaiset eivät läheskään aina kykene havaitsemaan. Europol aikoo **lisätä meriteitse tapahtuvan laittoman kaupan strategista analysointia** määrittääkseen operatiiviset tarpeet, jotta voitaisiin puuttua huumausaineiden uusiin kuljetus- ja kätkemismenetelmiin.

**Huumausaineiden merikuljetusten analysointi- ja torjuntakeskuksen (MAOC-N) olisi tehostettava edelleen** toimiaan, erityisesti laittomia huumausaineita avomerellä kuljettavien alusten valvontaa.

<sup>45</sup> Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi korruption torjunnasta sekä neuvoston puitepäätöksen 2003/568/YOS ja sellaisen lahjonnan torjumisesta, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, tehdyn yleissopimuksen korvaamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371 muuttamisesta, COM(2023) 234 final.

Koska laajennettu **eurooppalainen satama-allianssi** on EU:n tärkein kehys julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyölle huumekaupan torjunnassa, komissio levittää sen kautta parhaita käytäntöjä satamien huumeidentorjuntakyvyn parantamiseksi kaikkialla EU:ssa. Tulevassa EU:n satamastrategiassa painotetaan turvallisuutta hyödyntäen strategista vuoropuhelua valtion viranomaisten, satamaviranomaisten, yksityisen sektorin ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on parantaa EU:n satamien turvallisuutta ja varautumistasoa.

### ***5.2. Maitse, lentoteitse tai posti- tai pakettiliikenteessä tapahtuvan huumekaupan torjuminen***

Synteettisten huumausaineiden tuotannon kasvu yhdessä verkkokaupan nopean kasvun kanssa tarjoaa runsaasti mahdollisuuksia laittomien huumausaineiden salakuljettamiseen posti- ja pakettipalvelujen kautta. Vaikeammin havaittavien pienehköjen määrien salakuljetus posti- ja pakettiliikenteessä ruokkii kumulatiivisesti laajempaa laitonta kauppaa. Parantaakseen laittomien huumausainevirtojen havaitsemista EU aikoo edistää julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä **posti- ja pakettipalvelualan, tullin ja lainvalvontaviranomaisten** välillä. Huumekaupan vastainen toimintasuunnitelma sisältää konkreettisia toimia tämän yhteistyön edistämiseksi.

Pieniä mutta arvokkaita lähetyksiä, jotka sisältävät lähtökemikaalien esiaineita<sup>46</sup> tai huumausaineiden lähtöaineita, salakuljetetaan yhä enemmän lentoteitse. Rikollisverkostot käyttävät kaupallisessa lentoliikenteessä hyväksikäyttämensä ihmiskuriirien lisäksi yhä enemmän yksityislentokoneita, kevyitä ilma-aluksia ja tilauslentoja huumausaineiden salakuljettamiseen huomaamattomasti. EU pyrkii lisäämään **yleisilmailun valvontaa ja turvatarkastuksia**, muun muassa lisäämällä tietojenvaihtoa siviili-ilmailuviranomaisten ja lainvalvontaviranomaisten, myös tulliviranomaisten, välillä.

### ***5.3. Verkossa tapahtuvan huumausaineiden jakelun valvonnan ja pysäyttämisen parantaminen***

Rikolliset käyttävät sekä avointa että pimeää verkkoa laittomien huumausaineiden myynnin edistämiseen, myyntiin ja jakeluun. Lainvalvontaviranomaiset tarvitsevat paremmat valmiudet ja operatiivista tukea, jotta ne voivat tuloksellisesti havaita ja tutkia tällaista toimintaa verkossa, myös pimeässä verkossa ja sosiaalisessa mediassa. Turvallisuuden parantamiseksi, alaikäisten suojelemiseksi ja laittoman verkkosisällön levittämisen torjumiseksi verkkopalvelujen tarjoajien ja viranomaisten on kaikilta osin noudatettava **digipalvelusäädöstä**. Komissio valvoo jatkossakin, että erittäin suuret verkkoalustat ja hakukoneet noudattavat digipalvelusäädöksen mukaista huolellisuusvelvoitetta. Lisäksi **EU:n internetfoorumi** hyödyntää vapaaehtoista yhteistyötä verkkoalustojen kanssa haasteisiin vastaamiseksi ja parhaiden käytäntöjen jakamiseksi, jotta voidaan torjua huumausaineiden verkkomyyntiä ja estää rikollisverkostoja värväämästä alaikäisiä. Perustana käytetään toimenpiteitä, jotka sisältyvät asetuksen (EU) 2022/2065<sup>47</sup> 28 artiklan 4 kohdan nojalla annettuihin suuntaviivoihin alaikäisten korkeatasoisen yksityisyydensuojan ja turvallisuuden varmistamiseksi verkossa. Tällä toiminnalla EU:n

---

<sup>46</sup> Aine, joka on kemiallisesti lähellä jotakin huumausaineen lähtöainetta ja jolla ei ole tunnettua muuta laillista käyttötarkoitusta kuin tutkimus ja innovointi.

<sup>47</sup> Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2022/2065, annettu 19 päivänä lokakuuta 2022, digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (digipalvelusäädös), EUVL L 277, 27.10.2022, s. 1.

internetfoorumin yhteydessä vahvistetaan sosiaalisen median alustojen roolia huumeidenkäytön ehkäisemisessä pyrkien yhteistyössä EUDAn kanssa tavoittamaan erityisesti nuoret.<sup>48</sup>

## **Strateginen painopiste 6: Torjutaan synteettisten huumausaineiden ja lähtöaineiden tuotantoa**

*Synteettisten huumausaineiden tuotannon, tuonnin ja kaupan kasvun aiheuttamaan haasteeseen vastaamiseksi EU aikoo tehostaa operatiivisia toimia laittomien laboratorioden löytämiseksi ja purkamiseksi turvallisesti sekä huumausaineiden lähtöaineiden Eurooppaan tulon pysäyttämiseksi.*

### **6.1. Vahvistusta operatiivisiin valmiuksiin löytää ja purkaa laittomia laboratorioita**

Synteettisiä huumausaineita ja uusia psykoaktiivisia aineita tuottavien ja vievien laittomien laboratorioden löytäminen ja purkaminen on edelleen merkittävä haaste. Näihin aineisiin liittyvä poliisin ja tullin yhteistyö tulosten saavuttamiseksi on tärkeä EMPACT-prioriteetti. EUDA auttaa EMPACTin tuella parantamaan ymmärrystä rikollisesta huumausaineiden tuotannosta EU:n alueella kehittämällä yhteistyössä asianomaisten jäsenvaltioiden kanssa **huumausaineiden tuotantoa koskevien tapauksen eurooppalaisen tietokannan**.

Huumausaineiden tuotantolaboratorioden purkaminen on monimutkaista ja aiheuttaa ympäristöriskien ohessa vakavia terveysriskejä lainvalvontaviranomaisille ja ulkopuolisille ihmisille. Tämän vuoksi komissio ja jäsenvaltiot laativat ohjeita ja menettelysääntöjä, joilla autetaan lainvalvontaviranomaisia löytämään ja purkamaan laittomia **synteettisten huumausaineiden laboratorioita** hyödyntämällä kehittyneitä tunnistusteknologioita ja erikoiskoulutusta. Näin pyritään vähentämään lainvalvontaviranomaisiin kohdistuvia riskejä ja ympäristöhaittoja. Lisäksi Europol ja CEPOL laativat ohjeistusta takavarikoitujen kemikaalien ja laitteiden turvallista kuljettamista ja hävittämistä varten, esittelevät parhaita käytäntöjä laboratorioden turvallista purkamista varten ja lisäävät tämän alan koulutusta ja valmiuksia.

### **6.2. Huumausaineiden lähtöaineiden ja lähtökemikaalien esiaineiden väärinkäytön ja laittoman kaupan torjunta**

Huumausaineiden lähtöaineita väärinkäytetään usein yleistä turvallisuutta merkittävästi uhkaavien synteettisten huumausaineiden ja uusien psykoaktiivisten aineiden tuotantoon. Komission suorittama lähtöaineita koskevan lainsäädännön tarkistaminen<sup>49</sup> on olennaisen tärkeää huumausaineiden lähtöaineiden ja lähtökemikaalien esiaineiden seurannan ja valvonnan tehostamiseksi. Komission ehdotuksen tarkoituksena on antaa lainvalvontaviranomaisille ja talouden toimijoille mahdollisuus tunnistaa paremmin epäilyttävät liiketoimet ja sen ansiosta tehostaa yhteistyötä ja lisätä valppautta laittoman huumausainetuotannon ehkäisemisessä. Täytäntöönpanon helpottamiseksi EUDA seuraa huumausaineiden lähtöaineiden väärinkäyttöön ja laittomaan kauppaan liittyvää kehitystä. Se edistää huumausaineiden lähtöaineita koskevan EU:n lainsäädännön täytäntöönpanoa myös kehittämällä huumausaineiden lähtöaineita koskevan tietorekisterin, joka sisältää tietoja lähtöaineista ja helpottaa tietojen jakamista niiden tunnistamiseksi. Lisäksi EU:n olisi tehostettava yhteistyötä kansainvälisten kumppaneiden kanssa huumausaineiden lähtöaineiden, myös lähtökemikaalien esiaineiden, laittoman tuotannon,

<sup>48</sup> Asetuksen (EU) 2022/2065 28 artiklan 4 kohdan nojalla annetut suuntaviivat toimenpiteille alaikäisten korkeatasoisen yksityisyydensuojan ja turvallisuuden varmistamiseksi verkossa.

<sup>49</sup> COM(2025) 747 final.

väärinkäytön ja laittoman kaupan valvomiseksi ja estämiseksi. Rikosteknisen tutkinnan helpottamiseksi kansallisella tasolla EU lisää tukeaan huumausaineiden tuotantolaitoksissa käytettävien lähtöaineiden havaitsemiseen.

### **Keskeiset painopisteet**

#### **Komissio**

- toteuttaa tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden ja EU:n virastojen kanssa huumekaupan vastaista EU:n toimintasuunnitelmaa;
- suorittaa voimassa olevan huumausainekauppaa koskevan puitepäätöksen arvioinnin vuoden 2026 aikana;
- laatii EU:lle satamastrategian, jossa painotetaan satamien turvallisuutta;
- tekee yhteistyötä lainsäätäjien kanssa edistääkseen lähtöaineita koskevien uusien sääntöjen nopeaa hyväksymistä;
- arvioi mahdollisuuksia perustaa uusi EU:n laajuinen järjestelmä, jolla jäljitetään sekä järjestäytyneeseen rikollisuuteen että terrorismiin liittyvää rahoitusta.

#### **EUDA aikoo EMPACTin tuella**

- kehittää huumausaineiden tuotantoa koskevien tapausten eurooppalaisen tietokannan.

#### **Jäsenvaltioita kannustetaan**

- vahvistamaan kansallisten viranomaisten valmiuksia havaita ja tutkia huumekauppaa ja nostaa siitä syytteitä;
- viemään varojen takaisin hankintaa ja menetetyksi tuomitsemista koskevat tiukennetut säännöt kansalliseen lainsäädäntöön ja panemaan ne täytäntöön;
- hallinnollista lähestymistapaa noudattaen työhön, jonka avulla havaitaan ja estetään rikollisten soluttautuminen laillisiin yrityksiin.

## **IV. RISKEIHIN JA HAITTOIHIN PUUTTUMINEN**

Laittomien aineiden potentiaalinen vaikutus huumeidenkäyttäjiin, julkisiin tiloihin ja yhteiskuntaan on kasvava huolenaihe. Voimakkaiden uusien psykoaktiivisten aineiden yleistymisen lisäksi yliannostuskuolemien riskiä, ja huumekauppa aiheuttaa väkivaltaa ja ympäristöhaittoja paikallisyhteisöissä. Näiden ongelmien ratkaisemiseksi EU:n on keskityttävä vähentämään merkittävästi huumausaineisiin liittyviä riskejä ja haittoja sekä parantamaan varautumista.

### **Strateginen painopiste 7: Vähennetään huumausaineista yksilötasolla aiheutuvia haittoja**

*EU ja jäsenvaltiot lisäävät ennaltaehkäisyä ja hoidon muodostamassa hoitojatkumossa haittojen ja riskien vähentämiseen tähtäävien tehoavien tukipalvelujen tarjontaa huumeidenkäyttäjien suojelemiseksi haitoilta.*

### ***7.1. Näyttöön perustuvien, haittoja ja riskejä vähentävien interventioiden tarjonnan ja kattavuuden kasvattaminen***

Koska uudet huumausaineet tuovat mukanaan uusia riskejä, jäsenvaltioiden on laajennettava ja mukautettava haittojen vähentämiseen tähtäviä toimia. Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten, kansalaisyhteiskunnan ja vertaisryhmien tiivis yhteistyö on ratkaisevan tärkeää. Jotta voidaan tavoittaa suuren riskin väestöryhmät, nämä interventiot olisi yhdistettävä muihin terveydenedistämistoimiin, esimerkiksi suojatun ja valvotun huumeidenkäytön mahdollistavien tilojen, huumausaineiden testauspalvelujen tai sosiaali- ja terveydenhuollon liikkuvien tukiyksiköiden kautta. Riskien ja haittojen vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet, mukaan lukien koheesiopolitiikan rahastoista tuetut toimet, on kytkettävä alueellisiin ja paikallisiin politiikkoihin ja realiteetteihin, ja toimijoiden on tehtävä yhteistyötä lähiterveydenhuollon ja turvallisuuden edistämiseksi.

Eriyistä huomiota on kiinnitettävä haittojen vähentämiseen tähtääviin toimiin, joilla pyritään ehkäisemään tai vähentämään yliannostuksen, tartuntatautien ja hengenvaarallisten infektioiden riskiä. Jäsenvaltioita kehoitetaan toteuttamaan toimenpiteitä, joilla ehkäistään tai vähennetään etenkin opioideihin liittyvää **yliannostuksen ja kuoleman** riskiä lisäämällä näyttöön perustuvien hoitomuotojen, kuten opioididiagonistihoidojen, tarjontaa ja naloksonin saatavuutta muun muassa naloksonin jako-ohjelmilla. Innovatiiviset strategiat ovat myös ratkaisevan tärkeitä uusiin huumausaineisiin, kuten synteettisiin kannabinoideihin, ja uusiin käyttötapoihin, kuten höyrystämiseen (*vaping*), liittyvien riskien torjumiseksi.

Lisätoimissa olisi keskityttävä ehkäisemään, hoitamaan ja vähentämään huumausaineisiin liittyviä **veren välityksellä tarttuvia infektoita**, erityisesti HCV-infektioita (HIV ja hepatiitti C), sekä rokotteilla ehkäistävissä olevia tauteja, kuten hepatiitti A:ta ja B:tä. Huumeita suonensisäisesti käytävillä olisi oltava pääsy pelastaviin tukipalveluihin, jotka perustuvat EUDA:n ja ECDC:n ohjeisiin tartuntatautien ehkäisemisestä ja torjunnasta<sup>50</sup>. Ratkaisevan tärkeitä ovat laajalti saatavilla olevat neulojen- ja ruiskujenvaihto-ohjelmat sekä vapaaehtoinen HIV- ja HCV-testaus ja -hoito. Komissio aikoo yhteistyössä huumausaineita käsittelevän kansalaisyhteiskunnan foorumin kanssa **kartoittaa haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien**, myös huumeidenkäyttäjien, **kohtaamia systemisiä esteitä**.

Lisäksi jäsenvaltioiden olisi harkittava tietyille riskiryhmille kohdennettujen, **haittojen vähentämiseen tähtäävien toimien** kehittämistä ja toteuttamista. Tällaisia ryhmiä ovat mielenterveyshäiriöistä kärsivät, suljetuissa laitoksissa olevat, hlbtqi+ -henkilöt, maahanmuuttajat sekä nuoret vapaa-ajanviettopaikoissa, kuten yökerhoissa tai festivaaleilla.

### ***7.2. Näytön jakaminen tehoavista toimista haittojen vähentämiseksi***

Vaikka on olemassa erilaisia riskien ja haittojen vähentämistoimenpiteitä, joilla voidaan tavoittaa suuren riskin väestöryhmiä, tarvitaan uusia innovatiivisia toimenpiteitä huumausaineiden ja niiden käytön muuttuessa. EUDA aikoo tarkastella uudenlaisten interventioiden vaikuttavuutta ja jakaa parhaita käytäntöjä haittojen vähentämistä käsittelevän tietokannan kautta. Näillä panostuksilla

---

<sup>50</sup> Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskus (ECDC) ja Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskus (EMCDDA) (2023), *Prevention and control of infectious diseases among people who inject drugs*.

varmistetaan, että saatavilla on laajasti tietoa haittojen vähentämistä koskevien **laatuvaatimusten kehittämisen tueksi**.

EUDA kehittää menestyksekkään eurooppalaisen ehkäisevän päihdetyön opinto-ohjelman jatkoksi erityisen koulutusohjelman, jolla parannetaan näyttöön perustuvien, haittojen vähentämiseen tähtävien toimenpiteiden toteutusta. **Eurooppalainen haittojen vähentämisen opinto-ohjelma** auttaa jäsenvaltioita kaikkialla Euroopassa kehittämään valmiuksiaan vähentää haittoja.

### **Strateginen painopiste 8: Sosiaalisten ja ympäristövaikutusten lieventäminen**

*EU lisää rikoksia ehkäisevää toimintaa torjuakseen huumekauppaan yhä useammin liittyvää väkivaltaa kiinnittäen erityistä huomiota nuorten suojelemiseen rikollisuuteen värväykseltä sekä laittomien huumeaineiden yhteiskunnalle, paikallisyhteisöille ja ympäristölle aiheuttamien haittojen vähentämiseen.*

#### ***8.1. Huumeisiin liittyvään väkivaltaan puuttuminen ja rikosten ehkäisyn tehostaminen***

Huumeisiin liittyvästä väkivallasta on tulossa entistä monitahoisempaa. Se liittyy usein järjestäytyneeseen rikollisuuteen ja luo vahingollisen kierteen, joka vaikuttaa eri kokoisten kaupunkien ja paikallisyhteisöjen turvallisuuteen. Lapset ja nuoret ovat erityisen haavoittuvassa asemassa, sillä he saattavat olla uhreja ja väkivallantekijöitä ja rikollisryhmien värvämiä. EU pyrkii huumeväkivallan torjumiseksi hajottamaan rikollisverkostoja ja edistämään yhteisöpohjaista valvontaa, jossa yhteisön turvallisuus yhdistyy kansanterveysaloitteisiin. **EU:n kaupunkiagendan** mukaisesti komissio tukee paikallisviranomaisia nostamalla esiin innovatiivisia paikallisia hankkeita ja helpottamalla parhaiden käytäntöjen vaihtoa. Tällä tuella pyritään parantamaan yhteisöjen resilienssiä ja yhteenkuuluvuutta, jotta voidaan vastata turvallisuuteen ja sosiaaliseen integraatioon liittyviin haasteisiin, myös huumeisiin liitettyihin. Lisäksi EUDA tekee tutkimustyötä ja seurantaa saadakseen paremman käsityksen **huumeisiin liittyvästä väkivallasta** eri tasoilla.

EU aikoo myös tehostaa toimia, joilla ehkäistään nuorten värväämistä järjestäytyneeseen rikollisuuteen, muun muassa verkossa toteutettavilla toimenpiteillä ja **näyttöön perustuvilla ennaltaehkäisevillä toimenpiteillä**. Jäsenvaltioita kannustetaan vahvistamaan nuoria suojelevia olosuhteita hyödyntämällä eurooppalaisen rikosentorjuntaverkoston tietokeskuksen välityksellä levitettäviä parhaita käytäntöjä. Nämä toimet edellyttävät lainvalvontaviranomaisten, sosiaalityöntekijöiden, terveydenhuollon ammattilaisten ja kansalaisyhteiskunnan yhteistyötä. Eurooppalainen rikosentorjuntaverkosto (EUCPN) aikoo määritellä näiden toimien tueksi **erityisen keinovalikoiman, jolla puututaan alaikäisten värväykseen rikollisverkostoihin**.

Jotta lapsia voidaan suojella kaikenlaiselta rikollisuudelta, myös verkossa ja sen ulkopuolella tapahtuvalta huumorikollisuudelta, EU aikoo lisäksi esittää **toimintasuunnitelman lasten suojelemiseksi rikollisuudelta**, kuten sisäisen turvallisuuden ProtectEU-strategiassa ilmoitettiin.

#### ***8.2. Huumeisiin liittyvän leimautumisen ja syrjinnän käsittely***

Euroopan on torjuttava huumeidenkäyttöön ja siihen liittyviin häiriöihin liitettyä **leimautumista**<sup>51</sup>, koska se vaikuttaa kielteisesti ihmisten henkiseen ja fyysiseen terveyteen. Se voi haitata heidän mahdollisuuksiaan etsiä tukea ja integroitua yhteiskuntaan, mikä voi nuorten ollessa kyseessä johtaa koulunkäynnin keskeyttämiseen. Toimintapolitiikoissa olisi otettava huomioon huumeisiin liittyvästä leimautumisesta kärsivien henkilöiden kokemukset erityisesti tekemällä jatkuvaa yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan kanssa, mukaan lukien huumeidenkäyttäjät ja huumeisiin liittyvien palvelujen asiakkaat. EU lisää tietoisuutta asiasta sekä edistää tiedonvaihtoa ja vastavuoroista oppimista EU:n terveyspolitiikkafoorumin, EU:n kansanterveysalan parhaiden käytäntöjen portaalin ja Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta rahoitettujen tutkimushankkeiden kautta. Lisäksi ESR+:n ja EAKR:n investoinneilla olisi saatava aikaan synergiaa muiden EU:n rahastojen ja ohjelmien kanssa, jotta sosiaalista osallisuutta voidaan tukea kokonaisvaltaisesti.

### ***8.3. Sukupuolinäkökohdat huomioon ottava suhtautuminen huumeilmiöön***

Huumausainetilanne vaikuttaa miehiin ja naisiin eri tavoin: naisia on noin neljännes vakavista huumeongelmista kärsivistä mutta vain viidennes hoitoon hakeutuvista. Naisten yliannostuskuolemat lisääntyivät EU:ssa 76 prosenttia vuosina 2013–2023, mikä osoittaa, että naisilla on enemmän esteitä terveys- ja sosiaalipalvelujen saannissa.

Jäsenvaltioiden olisi toteutettava **sukupuoliresponsiivisia** toimenpiteitä strategian kaikissa pilareissa etenkin hoitoon ja haittojen vähentämiseen liittyvien palvelujen syrjimättömän ja esteettömän saatavuuden varmistamiseksi. Räättälöityihin palveluihin olisi sisällyttävä vain naisille tarkoitettuja vaihtoehtoja, lastenhoitoa ja traumainformoitua erikoistukea.

Myös seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuoli-identiteetti voivat vaikuttaa terveyspalvelujen saantiin. Hlbtqi+ -henkilöillä on usein suurempi mielenterveyshaasteiden ja väkivallan riski, kuten todetaan komission laatimassa hlbtqi+ -henkilöiden tasa-arvoa koskevassa strategiassa vuosiksi 2026–2030<sup>52</sup>. Hlbtqi+ -henkilöiden syrjintään ja heidän kohtaamiinsa esteisiin puuttuminen on ratkaisevan tärkeää kielteisten terveysvaikutusten vähentämiseksi ja palvelujen tasapuolisen saatavuuden varmistamiseksi.

### ***8.4. Huumausaineiden vaikutuksen alaisena ajamisesta aiheutuvien riskien pienentäminen***

Arvioiden mukaan jopa neljännes EU:n tieliikennekuolemista, joita oli vuonna 2024 yhteensä yli 19 940, liittyy alkoholiin ja/tai huumeisiin.<sup>53</sup> Vision Zero -lähestymistavan<sup>54</sup> tukemiseksi ja liikennekuolemien nollatavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä EU:n olisi toteutettava

---

<sup>51</sup> Joulukuussa 2022 annetut neuvoston päätelmät ihmisoikeusperustaisesta lähestymistavasta huumausainepolitiikkoihin, 15818/22.

<sup>52</sup> Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *Tasa-arvon unioni: hlbtqi+ -henkilöiden tasa-arvoa koskeva strategia 2026–2030*, COM(2025) 725 final.

<sup>53</sup> Euroopan komissio, liikenteen ja liikkumisen pääosasto, Modijefsky, M., Janse, R., Spit, W., et al., *Prevention of driving under the influence of alcohol and drugs: final report*, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2832/284545>.

<sup>54</sup> Komission yksiköiden valmisteluasiakirja, *EU Road Safety Policy Framework 2021–2030 – Next steps towards "Vision Zero"*, SWD(2019) 283 final.

toimenpiteitä, joilla ehkäistään huumausaineiden vaikutuksen alaisena ajamista ja tällaisten kuljettajien aiheuttamia onnettomuuksia.

Uuden ajokorttidirektiivin<sup>55</sup> myötä jäsenvaltiot ovat sitoutuneet **nollatoleranssiin huumausaineiden vaikutuksen alaisena ajamisen suhteen**. Jäsenvaltioita kannustetaan ottamaan kansallisessa lainsäädännössään käyttöön yleisesti sovellettavia nollatoleranssijärjestelmiä.

Koska rattijuopumukseen ja huumeidenkäyttöön liittyvissä liikenneonnettomuuksissa on usein kyse kokemattomista, pääasiassa nuorista, kuljettajista, jäsenvaltioita kannustetaan myös soveltamaan uusiin kuljettajiin direktiivin mukaisesti tiukempia sääntöjä. Tätä olisi tuettava erityisesti nuorille aikuisille kohdennetuilla kansallisilla **valistustoimilla, joissa korostetaan huumausaineiden vaikutuksen alaisena ajamisen vaaroja**. Lisäksi uusi ajokieltoa koskeva direktiivi ja tarkistettu rajat ylittävää tietojenvaihtoa koskeva direktiivi mahdollistavat huumausaineisiin liittyviä liikenne rikkomuksia koskevien tietojen vaihdon jäsenvaltioiden välillä, jotta huumausaineiden vaikutuksen alaisena ajamiseen liittyvään vaaralliseen käyttäytymiseen voidaan aina puututtua.

### ***8.5. Huumausaineisiin liittyvien ympäristöhaittojen vähentäminen***

Huumekasvien viljely ja huumausaineiden tuotanto aiheuttavat merkittäviä ympäristöhaittoja sekä Euroopassa että maailmanlaajuisesti. Järjestäytynyt rikollisuus hävittää laittomilla tavoilla synteettisten huumausaineiden tuotannosta peräisin olevaa myrkyllistä kemiallista jätettä, mikä aiheuttaa vakavia riskejä ympäristölle ja paikallisyhteisöille. Esimerkiksi yhden MDMA-kilon tuotannosta syntyy noin 58 kiloa myrkyllistä jätettä. Kannabiksen tuotanto kuluttaa vettä ja energiaa mutta vaikuttaa myös veden ja ilman saastumiseen.<sup>56</sup>

Laittomien huumausaineiden valmistuslaboratoriot on purettava siten, että varmistetaan lainvalvontaviranomaisten turvallisuus ja otetaan huomioon ympäristövaikutukset. EU aikoo kehittää ja soveltaa ympäristöystävällisiä menetelmiä takavarikoitujen **laittomien huumausaineiden**, lähtöaineiden, kemikaalien, jätteiden ja laitteiden turvallista **käsittelyä, kuljetusta, hävittämistä ja tuhoamista** varten. Uusiin synteettisiin huumausaineisiin liittyviä uhkia koskevan EU:n sopimuksen<sup>57</sup> mukaisesti CEPOL ja EUDA aikovat tehostaa lainvalvontaviranomaisten koulutusta valmistuspaikkojen purkamiseen liittyvistä turvallisuus- ja terveysriskeistä. EMPACT aikoo vahvistaa operatiivista yhteistyötä, jolla parannetaan valmiuksia purkaa synteettisten huumausaineiden valmistuslaboratorioita.

---

<sup>55</sup> Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2025/2205, annettu 22 päivänä lokakuuta 2025, ajokorteista, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1724 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2022/2561 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY ja komission asetuksen (EU) N:o 383/2012 kumoamisesta, EUVL L, 2025/2205, 5.11.2025.

<sup>56</sup> Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskus ja Europol (2022), *EU Drug Market: Cannabis — In-depth analysis*.

<sup>57</sup> Kesäkuussa 2025 annetut neuvoston päätelmät sopimuksesta uusiin synteettisiin huumausaineisiin ja uusiin psykoaktiivisiin aineisiin liittyvien uhkien torjumisesta, 10265/25.

Komissio auttaa jäsenvaltioita panemaan täytäntöön **uuden ympäristörikosdirektiivin**<sup>58</sup>, joka koskee ympäristön pilaamisen, laittoman jätteenkäsittelyn, elinympäristöjen tuhoamisen ja laittoman vedenoton kaltaisia rikoksia.

Komissio kannustaa jäsenvaltioita kytkemään ympäristörikollisuuden selkeästi muuhun rikolliseen toimintaan, kuten huumausaineiden tuotantoon ja laittomaan kauppaan, kansallisissa strategioissaan, jotka niiden on laadittava 21. toukokuuta 2027 mennessä. Tämän kytkennän tavoitteena on lisätä strategioiden vaikutusta kiinnittämällä huomiota näiden rikollisuuden lajien keskinäisiin yhteyksiin.

Järjestäytyneessä rikollisuudessa käytetään laittomien huumausaineiden tuotantoon tapoja, jotka vahingoittavat ympäristöä aiheuttamalla esimerkiksi metsäkatoa tai kuluttamalla paljon vettä. On erittäin tärkeää parantaa näiden käytäntöjen havaitsemista, koska ne pahentavat kuivuutta, elinympäristöjen tuhoutumista ja biologisen monimuotoisuuden köyhtymistä.

### **Keskeiset painopisteet**

#### **Komissio**

- **määrittelee ja jakaa eurooppalaisen rikosentorjuntaverkoston kautta erityisen EU:n keinovalikoiman, jolla puututaan alaikäisten värväykseen rikollisverkostoihin;**
- **hyödyntää vahvistettua EMPACT-kehystä laittomien huumausaineiden tuotantolaitoksiin kohdistuvassa operatiivisessa lainvalvontayhteistyössä osana huumekaupan vastaisen EU:n toimintasuunnitelman toteutusta.**

#### **EUDA**

- **laatii eurooppalaisen haittojen vähentämisen opinto-ohjelman, jolla tuetaan valmiutta haittojen vähentämiseen kaikkialla EU:ssa;**
- **tekee tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa niiden rikostenehkäisytoimien kehittämiseksi ja toteuttamiseksi paikallisyhteisöjen ja nuorten tueksi.**

#### **Jäsenvaltioita kannustetaan**

- **lisäämään haittojen ja riskien vähentämiseen tähtäävien tukipalvelujen tarjontaa ja kattavuutta huumausaineiden yliannostusten, kuolemantapausten ja veren välityksellä tarttuvien infektioiden vähentämiseksi kaikkialla EU:ssa;**
- **omaksumaan nollatoleranssin huumausaineiden vaikutuksen alaisena ajamisen suhteen ajokorttidirektiivin mukaisesti ja hyödyntämään kaikkia käytettävissä olevia rajat ylittäviä keinoja näiden sääntöjen noudattamisen valvomiseksi;**
- **hyödyntämään kaikkia uuden ympäristörikosdirektiivin tarjoamia mahdollisuuksia, jotta voidaan vastata huumausaineiden tuotannosta ja laittomasta kaupasta aiheutuviin ympäristöhaasteisiin.**

<sup>58</sup> Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1203, annettu 11 päivänä huhtikuuta 2024, ympäristön suojelusta rikosoikeudellisin keinoin ja direktiivien 2008/99/EY ja 2009/123/EY korvaamisesta, EUVL L, 2024/1203, 30.4.2024.

## V. VAHVOJEN KUMPPANUUKSIEN RAKENTAMINEN

Huumausaineisiin liittyvät politiikat kolmansissa maissa vaikuttavat merkittävästi Euroopan huumausainetilanteeseen, sillä EU:n rikollisverkostot tekevät yhteistyötä kansainvälisten rikollisverkostojen kanssa laittoman kaupan kasvattamiseksi. Niinpä kansainväliset kumppanuudet ovat ratkaisevan tärkeitä, jotta EU:n huumausainepolitiikalla olisi vaikutusta. EU:ssa on tehostettava koordinoitua ja kumppanuuksia kansalaisyhteiskunnan ja yksityisten toimijoiden kanssa. Tämä edistää vastavuoroista oppimista, helpottaa yhteisiä operatiivisia toimia ja tukee kokonaisvaltaista koko yhteiskunnan kattavaa lähestymistapaa.

### **Strateginen painopiste 9: Tiivistetään kansainvälistä yhteistyötä**

*EU tunnustaa ilmiön maailmanlaajuisen luonteen ja vahvistaa yhteistyötään keskeisten kansainvälisten kumppaneiden kanssa tuloksellisen vuoropuhelun, valmiuksien kehittämisen ja tehostetun operatiivisen yhteistyön avulla.*

#### **9.1. EU:n kansainvälisen yhteistyön tavoitteet**

Sisäisen turvallisuuden ProtectEU-strategiassa edellytetään, että EU puolustaa aktiivisesti turvallisuusintressejään puuttumalla ulkoisiin uhkiin, katkaisemalla salakuljetusreittejä ja turvaamalla strategiset käytävät. EU on edelleen sitoutunut toimimaan vahvana liittolaisena kumppanimaiden kanssa ja tekemään yhteistyötä turvallisuuden parantamiseksi maailmanlaajuisesti ja keskinäisen resilienssin vahvistamiseksi erityisesti huumekauppaan liittyviä uhkia vastaan.

Huumausaineasioita koskevissa EU:n ulkosuhteissa korostetaan jaettua vastuuta, monenvälisyyttä ja kehityspainotteista lähestymistapaa, jossa kunnioitetaan ihmisoikeuksia, ihmisarvoa ja oikeusvaltioperiaatetta. EU on edelleen sitoutunut näihin periaatteisiin ja kannattaa näyttöön perustuvaa, yhdenmukaista, tasapainoista ja monialaista huumausainepoliittista lähestymistapaa. Se tukee kolmansien maiden pyrkimyksiä mukautua kansainvälisiin huumausaineiden valvontaa koskeviin yleissopimuksiin ja ihmisoikeusvelvoitteisiin, kuten todetaan ihmisoikeusperustaisesta lähestymistavasta huumausainepoliittikkoihin annetuissa neuvoston päätelmissä<sup>59</sup>, ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevassa EU:n toimintasuunnitelmassa 2020–2027<sup>60</sup> sekä huumausainepoliittikkaa koskevissa YK:n asiakirjoissa. Lisäksi EU vastustaa voimakkaasti kuolemanrangaistusta kaikissa tilanteissa vahvistuksena sitoutumiselleen ihmisoikeuksiin.

EU tekee yhteistyötä **laajentumiskumppaneiden** kanssa yhdenmukaistaakseen järjestäytyneen rikollisuuden verkostojen vastaisia strategioita, parantaakseen huumausaineita koskevia tietojärjestelmiä ja vahvistaakseen operatiivista yhteistyötä. Tämä käsittää myös EU:n lainsäädännön mukaisen tuen huumausaineiden kansallisten seurantakeskusten ja uusia psykoaktiivisia aineita koskevien varhaisvaroitusjärjestelmien kehittämiseksi sekä näyttöön perustuvan, yhdenmukaisen ja tasapainoisen huumausainepolitiikan edistämisen EUDAn tuella. Ehdokasmaiden integroimiseksi nopeutetusti EU:n turvallisuusrakenteisiin EU:n olisi otettava

<sup>59</sup> Joulukuussa 2022 annetut neuvoston päätelmät ihmisoikeusperustaisesta lähestymistavasta huumausainepoliittikkoihin, 15818/22.

<sup>60</sup> Neuvoston päätelmät, annettu 27. toukokuuta 2024, ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n toimintasuunnitelman 2020–2024 mukauttamisesta monivuotiseen rahoituskehikseen 2021–2027, 9508/24.

laajentumiskumppanit järjestelmällisesti mukaan toimintaan ja tuettava niitä sen varmistamiseksi, että niillä on käytettävissään välineitä, ohjausta ja mahdollisuuksia valmiuksien kehittämiseen. Komissio aikoo myös selvittää mahdollisuuksia satamien turvallisuutta koskevaan yhteistyöhön ehdokasmaiden kanssa esimerkiksi ottamalla ne tarkkailijoiksi eurooppalaisen satama-allianssin kokouksiin.

EU edistää yhteistyössä **eteläisen Välimeren kumppaneiden** kanssa huumausaineita koskevien kehityssuuntausten seuranta ja arviointia, oikeudellista ja lainvalvontayhteistyötä sekä yhdennettyä rajaturvallisuutta, jotta rajat ylittävään huumekauppaan voidaan reagoida tehokkaammin Välimeren sopimuksen turvallisuutta, varautumista ja muuttoliikkeen hallintaa koskevan pilarin puitteissa. Olennaisen tärkeää on tiivistää EUDA:n, Europolin, CEPOLin, Eurojustin ja MAOC-N:n operatiivista yhteistyötä alueellisten kumppaneiden kanssa. Operatiivista yhteistyötä Pohjois-Afrikan, Lähi-idän ja Persianlahden maiden kanssa aiotaan vahvistaa erityisesti huumausaineiden (erityisesti captagonin) tuotannon ja kaupan torjunnassa.

EU pyrkii tehostamaan **kansainvälisiä liittoutumia synteettisiin huumausaineisiin** liittyvien uhkien torjumiseksi tekemällä yhteistyötä keskeisten kolmansien maiden, kuten Yhdysvaltojen, Meksikon, Kiinan ja Intian, kanssa laittomien huumausaineiden tuotannon lopettamiseksi, huumausaineiden lähtöaineiden kauppavirtojen pysäyttämiseksi ja synteettisiin huumausaineisiin liittyviin haasteisiin varautumisen parantamiseksi. Yhteistyössä keskitytään katkaisemaan huumekaupan reittejä, vahvistamaan maailmanlaajuisesti **logistiikkakeskusten torjuntakykyä** ja vähentämään järjestäytyneen rikollisuuden mahdollisuuksia käyttää hyväkseen suuria merisatamia erityisesti Latinalaisessa Amerikassa, Länsi-Afrikassa ja Länsi-Balkanilla.

Rajoittavat toimenpiteet ovat tärkeä EU:n ulkoisen toiminnan väline. Niillä voidaan täydentää tasapainoista politiikkayhdistelmää, jolla kyetään tuloksellisesti vaikeuttamaan ja vähentämään kansainvälistä järjestäytyneitä rikollisuutta. Komissio selvittää parhaillaan vaihtoehtoja **horisontaaliseksi pakotejärjestelmäksi**, jossa pakotteita voitaisiin kohdistaa muuttajien salakuljetukseen ja ihmiskauppaan osallistuviin henkilöihin ja järjestäytyneisiin rikollisryhmiin. Koska huumekauppa usein ruokkii monikansallisia järjestäytyneitä rikollisryhmiä ja huumekaupan eri toiminnoissa turvaututaan samoihin rahanpesijöihin, kryptovaluuttakauppiaisiin ja muihin palveluntarjoajiin, jäsenvaltioiden kanssa käytävistä keskusteluista riippuen voitaisiin harkita tällaisen horisontaalisen pakojärjestelmän soveltamisalan laajentamista. EU:n edustustot kyseisissä maissa ja kyseisillä alueilla nimeävät henkilöstönsä keskuudesta yhteyshenkilöt järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa varten, ja myös jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus lähettää yhteyshenkilöitä tähän tarkoitukseen.

Kohdennettuihin operatiivisiin toimiin osallistuvat tulli- ja lainvalvontaviranomaiset sekä keskeisten kolmansien maiden viranomaiset, mukaan lukien tutkintayksiköiden ja tiedustelutietoa kokoavien keskustusten kaltaiset toimijat. EU aikoo myös rakentaa **vahvempia kumppanuuksia** oikeus- ja turvallisuusasioissa keskeisten kolmansien maiden ja alueiden kanssa ja tehostaa keskinäistä oikeusapua, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista, varojen takaisin hankintaa ja menetetyksi tuomitsemista koskevaa yhteistyötä erityisesti Latinalaisen Amerikan, Karibian ja Välimeren alueen maiden kanssa.

Lisäksi komissio tekee yhteistyötä jäsenvaltioiden ja kumppanimaiden kanssa huumekaupan vastaisten toimien vahvistamiseksi ja vie eteenpäin hiljattain perustettua **huumausaineiden**

**vastaista eurooppalaista liittoumaa**, mikä parantaa yhteisten tavoitteiden ja strategioiden vaikuttavuutta.

### ***9.2. EU:n ulkopuolisten maiden ja alueiden kanssa käytävän vuoropuhelun vahvistaminen***

Vuoropuhelun käyminen kolmansien maiden kanssa on keskeistä kokonaisvaltaisen ja tasapainoisen huumausainepoliittisen lähestymistavan edistämiseksi. EU jatkaa huumausaineita koskevaa vuoropuhelua Länsi-Balkanin, itäisen kumppanuuden, Latalalaisen Amerikan ja Karibian alueen ja Keski-Aasian kumppaneiden kanssa sekä kahdenvälisesti Yhdysvaltojen, Kiinan ja Kolumbian kanssa. Vuoropuheluilla pyritään vahvistamaan strategista ja operatiivista yhteistyötä ja edistämään tuloksia tuottavia toimia. Uusia vuoropuheluja olisi käynnistettävä muiden sellaisten ensisijaisten maiden tai alueiden kanssa, joita huumausaineisiin liittyvät ongelmat voimakkaasti koettelevat. Turvallisuusvuoropuheluissa voidaan käsitellä huumausainepoliittikkaan liittyviä kysymyksiä, erityisesti laitonta kauppaa, ja aihekohtaiset keskustelut ja asiantuntijakokoukset helpottavat tiedonvaihtoa ja toiminnan koordinoitua esimerkiksi Intian kanssa huumausaineiden lähtöaineiden väärinkäytön ja laittoman kaupan estämiseksi.

EU aikoo hyödyntää ulkopoliittikkansa puitteissa diplomaattisia, poliittisia ja rahoitusvälineitä näiden toimien tukemiseksi. Kaikkia EU:n välineitä, kuten naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välinettä (NDICI) sekä yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan operaatioita, voidaan käyttää parantamaan lainvalvonnan valmiuksia kolmansissa maissa ja tukemaan koko hallinnon kattavaa lähestymistapaa huumausainepoliittikkaan.

### ***9.3. Operatiivinen yhteistyö***

Huumekaupan verkostojen eri puolilla maailmaa kytkeytyessä toisiinsa EU **tehostaa operatiivisia toimiaan** kumppanuuksilla ehdokasmaiden ja keskeisten EU:n ulkopuolisten maiden ja alueiden kanssa. Oikeus- ja sisäasioiden virastoilla on tässä keskeinen rooli. Europolin rooli strategisten ja operatiivisten valmiuksien vahvistamisessa keskeisissä kolmansissa maissa on ratkaisevan tärkeää monikansallisten rikollisverkostojen hajottamiseksi. Sen vuoksi Europol laajentaa ulkoisia kumppanuuksia helpottaakseen strategista ja operatiivista tietojenvaihtoa ja varmistakseen tutkinnan koordinoitua eri lainkäyttöalueiden välillä. Eurojustin rooli vahvan todistusaineiston keräämisessä rikollisjärjestöjä vastaan ja syytetoimien helpottamisessa on ratkaisevan tärkeä kansainvälisen rikollisuuden vastaisten tehokkaiden oikeustoimien kannalta.

EUDA on uuden toimeksiantonsa mukaisesti sitoutunut parantamaan kansainvälistä yhteistyötä ja seuraamaan huumausainetilannetta kolmansissa maissa sekä tukemaan näyttöön perustuvan, kokonaisvaltaisen ja tasapainoisen huumausainepoliittikan kehittämistä. Komissio pyrkii osana sisäisen turvallisuuden ProtectEU-strategiaa tekemään lisäsopimuksia EU:n ja kolmansien maiden välillä yhteistyöstä Europolin ja Eurojustin kanssa, erityisesti laajentamalla pyrkimyksiä useampiin Latalalaisen Amerikan maihin ja edistämällä useampien kolmansien maiden ottamista mukaan EMPACT-kehukseen.

EU jatkaa **teknisen avun ja valmiuksien kehittämisen** aloitteita ja yhteistyöohjelmia kolmansien maiden auttamiseksi käsittelemään huumausainekysymyksiä ihmisoikeusvelvoitteita noudattaen ja käsitellen niihin liittyviä kansanterveys-, kehitys- ja turvallisuushaasteita kokonaisuutena. EU

ja sen jäsenvaltiot korostavat **kehityspainotteisia huumausainepolitiikkoja sekä vaihtoehtoisia ja kestäväen kehityksen mukaisia kehityspoliittisia toimia**<sup>61</sup>, jotka tarjoavat mahdollisuuksia vähentää huumausaineiden tarjontaa, suojella ympäristöä ja edistää sosioekonomista kehitystä alueilla, joihin vaikutukset kohdistuvat.

#### ***9.4. EU:n johtoroolin vahvistaminen kansainvälisen huumausainepoliittisen ohjelman muotoilussa***

EU on edelleen sitoutunut monenväliseen järjestelmään, joka perustuu kansainväliseen oikeuteen ja YK:n peruskirjan periaatteisiin.<sup>62</sup> **Se jatkaa johtoasemassaan YK:n prosesseissa huumausainepolitiikan kehittämiseksi** ja osallistuu aktiivisesti huumausainetoimikunnan ja muiden terveyteen, ihmisoikeuksiin ja kehitykseen keskittyvien YK:n elinten toimintaan. Tämä lähestymistapa koskee myös osallistumista muihin monenvälisiin foorumeihin, kuten Euroopan neuvostoon.

EU vahvistaa edelleen strategista yhteistyötä kansainvälisten järjestöjen kanssa. Tämä koskee erityisesti YK:n huumausaine- ja kriminaalipolitiikan toimistoa (UNODC), joka on YK-järjestelmän johtava maailmanlaajuisia huumausainekysymyksiä käsittelevä elin, kansainvälistä huumausaineiden valvontalautakuntaa sekä WHO:ta ja Maailman tullijärjestöä. EU tukee myös koordinoitua asiaan liittyvien YK:n elinten välillä, jotta huumausainetilanteeseen voidaan puuttua kokonaisvaltaisesti ja johdonmukaisesti.

#### **Strateginen painopiste 10: Tehostetaan EU:n koordinoitua ja strategisia kumppanuuksia**

*EU tunnustaa huumausainepolitiikan monialaisen luonteen ja sitoutuu toteuttamaan tällaista politiikkaa, myös tätä strategiaa, yhtenäisellä, koko yhteiskunnan kattavalla tavalla. Tämä edellyttää tiivistä koordinoitua EU:n toimielinten, muiden elinten ja virastojen sekä jäsenvaltioiden välillä sekä kansalaisyhteiskunnan ja yksityisen sektorin toimijoiden aktiivista osallistumista. Toimimalla näin yhdessä pyritään vahvistamaan yhteisiä toimia, maksimoimaan vaikutukset ja varmistamaan osallistava lähestymistapa huumausaineisiin liittyviin haasteisiin.*

#### ***10.1. EU:n toimielinten, muiden elinten ja virastojen sekä jäsenvaltioiden välisen koordinoinnin vahvistaminen***

EU:n toimielinten, muiden elinten ja asiaan liittyvien virastojen on **koordinoitava** laittomiin huumausaineisiin liittyviä **toimia** ja varmistettava niiden keskinäinen täydentävyys kunkin toimivallan mukaisesti. Jäsenvaltioita kannustetaan mukauttamaan toimensa tähän strategiaan ja kohdentamaan tähän työhön tarkoitetut resurssit sen mukaisesti. Ottaen huomioon huumausainetilanteen paikalliset ja alueelliset erot jäsenvaltioiden olisi otettava **alueelliset ja paikalliset viranomaiset** mukaan strategian toteutukseen. Näillä viranomaisilla on keskeinen rooli, sillä ne räättälöivät toimet paikallisyhteisön tarpeisiin ja edistävät sidosryhmien, kuten terveyspalvelujen, lainvalvontaviranomaisten ja paikallisten organisaatioiden, välistä yhteistyötä

<sup>61</sup> Marraskuussa 2018 annetut neuvoston päätelmät vaihtoehtoisesta kehityksestä: *Kohti uutta ymmärrystä vaihtoehtoisesta kehityksestä ja siihen liittyvistä kehittämispainotteisista huumausainepoliittisista toimista – vuoden 2016 YK:n yleiskokouksen erityisistunnon suositusten ja YK:n kestäväen kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanon edistäminen* (14338/18).

<sup>62</sup> Kesäkuussa 2025 annetut neuvoston päätelmät EU:n prioriteeteista Yhdistyneiden kansakuntien 80. yleiskokouksessa, syyskuu 2025 – syyskuu 2026 (ST 10491/25).

ennaltaehkäisy- ja hoitotoimien ja haittojen vähentämistoimien tehostamiseksi. EU:n tasolla alueiden komitealla ja talous- ja sosiaalikomitealla on tärkeä rooli huumausainetilanteeseen liittyvässä kehityksessä.

Eri alojen, erityisesti terveys-, turvallisuus- ja oikeusalojen, välinen koordinointi on ratkaisevan tärkeää sekä EU:n että kansallisella tasolla. Yhdennetyillä ruohonjuuritason malleilla, joissa ovat mukana lainvalvontaviranomaiset, oikeuslaitos, sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelut, lääkevirastot ja viranomaiset siviili-ilmailun ja merenkulun kaltaisilta aloilta, voidaan parantaa tuloksia terveyden ja turvallisuuden kannalta. Eri alojen välinen yhteistyö on avainasemassa kehitettäessä kokonaisvaltaisia ratkaisuja huumausaineisiin liittyviin haasteisiin.

Tämän strategian onnistunut toteutus edellyttää tuloksellista ohjausta ja koordinoitua. Kun strategiaa tarkistetaan ja tulevia suuntaviivoja hahmotellaan, EU:n neuvostoa pyydetäänkin laatimaan sille komission tuella **toteutuskehys**. Kehyksessä olisi yksilöitävä selkeästi eri painopistealojen toimintaan osallistuvat sidosryhmät ja edistettävä huumausainepolitiikkojen synergioita ja johdonmukaisuutta EU:n, kansallisella ja paikallisella tasolla. Lisäksi siinä olisi käsiteltävä tapoja varmistaa, että jokainen jäsenvaltio pitää yllä kansallista yleiskuvaa huumausaineisiin liittyvistä kysymyksistä koko hallinnon kattavan lähestymistavan mukaisesti. Tämä parantaa koordinoitua ja maksimoi politiikan vaikutukset EU:n, kansallisella ja paikallisella tasolla.

Komission ja EU:n neuvoston olisi säännöllisesti tarkasteltava strategian toteutusta uudelleen ja jatkettava yhteydenpitoa jäsenvaltioiden kanssa. EU:n virastot, kuten EUDA ja Europol, avustavat strategian toteutumisen seurannassa. Jotta huumausaineita koskevia toimenpiteitä voidaan seurata tuloksellisesti, tarvitaan tiedonkeruuta ja vaikutusindikaattoreita. EUDA aikoo täydentää politiikan arvioinnin välineistöään, jotta edistymistä ja tuloksia voidaan seurata tarkasti, mikä helpottaa strategian mukauttamista ajoissa mahdollisimman suuren vaikutuksen saavuttamiseksi.

### ***10.2. Kansalaisyhteiskunnan mielekkään osallistumisen vahvistaminen***

Jotta politiikkatoimet tuottaisivat tulosta, niihin on otettava mukaan ne, joihin huumausaineisiin liittyvät kysymykset vaikuttavat suoraan, hyödyntäen heidän kokemuksiaan realististen ja käytännöllisten ratkaisujen löytämiseksi. Kansalaisyhteiskunnalla on keskeinen rooli huumausainepolitiikan kehittämisessä kansallisella, EU:n ja kansainvälisellä tasolla. EU:n tasolla huumausaineita käsittelevä kansalaisyhteiskunnan foorumi on edelleen olennainen strategian toteutuksessa. Lisäksi EUDA tehostaa säännöllistä yhteistyötään kansalaisyhteiskunnan kanssa osana uutta toimeksiantoaan.

Kansallisella tasolla olisi politiikkojen ja toimenpiteiden suunnittelussa hyödynnettävä kansalaisyhteiskunnan ensi käden tietoa uusista suuntauksista ja toimivista vastatoimista. Jotta voidaan tukea kokonaisvaltaisen ja osallistavan politiikan kehittämistä, on erittäin tärkeää varmistaa resurssien asianmukainen kohdentaminen kaikille huumausaineisiin liittyville palveluille ja edistää kansalaisyhteiskunnan osallistumista kaikilla tasoilla.

### ***10.3. Lisätään julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuutta huumausainepolitiikan alalla***

Laittomat huumausaineet vaikuttavat yhteiskunnan kaikkiin osa-alueisiin, myös työpaikoilla, ja järjestäytyneet rikollisuus soluttautuu usein lailliseen talouteen huumekaupan ylläpitämiseksi.

Jäsenvaltioita kannustetaan tekemään yhteistyötä yksityisen sektorin kanssa huumausaineiden tarjonnan ja kysynnän vähentämiseksi ja huumausaineisiin liittyviin haittoihin puuttumiseksi. Komissio aikoo onnistuneen eurooppalaisen satama-allianssin esimerkin pohjalta **tiivistää yhteyksiä yksityisiin toimijoihin**.

Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien kehittäminen, erityisesti postipalvelujen kaltaisilla aloilla, on ratkaisevan tärkeää huumekaupan, rikollisten soluttautumisen ja lähtöaineiden väärinkäytön torjumiseksi. Tällaisia kumppanuuksia olisi vahvistettava myös terveydenhuollon ja sosiaalisen kuntoutuksen alalla edistämällä yhteistyötä yksityisten toimijoiden kanssa, jotka voivat tuottaa terveydenhuoltoalan innovaatioita. Tällä kokonaisvaltaisella lähestymistavalla pyritään yhdistämään eri alojen toimia, jotta huumausaineisiin liittyviin haasteisiin voidaan vastata tuloksellisella tavalla.

### **Keskeiset painopisteet**

#### **Komissio aikoo yhteistyössä EU:n neuvoston ja jäsenvaltioiden kanssa**

- vahvistaa EU:n ulkopuolisten maiden ja alueiden kanssa käytävää vuoropuhelua, mukaan lukien pyrkimykset vahvistaa ja laajentaa synteettisten huumausaineiden vastaisia kansainvälisiä liittoutumia;
- johtaa edelleen työtä EU:n osallistuessa YK:n huumausainepoliittisiin prosesseihin ja edistää ihmisoikeuksia ja tasapainoista lähestymistapaa huumausainepolitiikkaan.

#### **Komissio aikoo EU:n virastojen tuella**

- lujittaa operatiivista yhteistyötä ehdokasmaiden ja keskeisten EU:n ulkopuolisten maiden ja alueiden kanssa huumekaupan torjumiseksi;
- yhdessä jäsenvaltioiden kanssa edistää huumausaineiden vastaista eurooppalaista liittoutumaa.

#### **Komission ja jäsenvaltioiden olisi**

- tehostettava yhteistyötä huumausaineita käsittelevän kansalaisyhteiskunnan foorumin kanssa;
- edistettävä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuutta huumausainepolitiikan alalla.

### **Päätelmät**

Nykyisessä vaikeasti ennakoitavissa olevassa huumausainetilanteessa EU:n on proaktiivisesti valmistauduttava uhkiin, ehkäistävä haittoja ja toimittava päättäväisesti terveyden ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

Järjestäytynyt rikollisuus ja huumekauppa heikentävät turvallisuutta maailmassa ja ruokkivat väkivaltaa, korruptiota ja epävakautta yhteisöissä samalla kun vahvat uudet synteettiset huumausaineet aiheuttavat merkittäviä terveysongelmia. Vankat kokonaisvaltaiset ja yhtenäiset toimet, joissa painotetaan valmiutta ja ennaltaehkäisyä, ovat olennaisen tärkeitä.

Keskeistä on myös vahvistaa hoitojatkumossa kansanterveyttä ylläpitäviä rakenteita keskittyen ennaltaehkäisyyn, eri hoitomuotoihin, sosiaaliseen kuntoutukseen ja haittojen vähentämiseen. Yhtä tärkeää on tehostaa lainvalvontaa ja samalla edistää kumppanuuksia, joissa asetetaan etusijalle ihmisten hyvinvointi. Kestävien ratkaisujen aikaansaaminen on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan suojella omaa yhteiskuntarakennettamme ja auttaa kumppaneitamme globaalien normien omaksumisessa.

Komission strategia muodostaa kattavat puitteet, joissa voidaan vastata laittomien huumausaineiden aiheuttamiin haasteisiin yhtenäisesti ja ohjata eri sidosryhmiä suojelemaan kansalaisia ja paikallisyhteisöjä järjestäytyneeltä huumerikollisuudelta ja sen aiheuttamilta haitoilta. Strategian kokonaisvaltaisessa koko yhteiskunnan kattavassa lähestymistavassa yhdistetään terveys- ja turvallisuuspolitiikkaa tavalla, joka lisää terveyshyötyjä ja tehostaa turvallisuustilanteeseen kohdistuvia toimia. Komissio odottaa pääsevänsä keskustelemaan näistä kriittisistä kysymyksistä Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa.

Turvallisuus- ja terveystoimien yhteensovittaminen on olennaisen tärkeää kokonaisvaltaisessa ratkaisussa, jolla varmistetaan turvallisempi ja terveellisempi tulevaisuus kaikille.